

**UCHWAŁA NR LIX/505/24
RADY POWIATU W WADOWICACH**

z dnia 21 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
na lata 2024–2026 w Powiecie Wadowickim**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a i 4 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2024 poz. 107) oraz art. 180 pkt 1, art. 182 ust. 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2023 poz. 818 art. 5, Dz. U. z 2024 r. poz. 177), **Rada Powiatu uchwala co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026” w Powiecie Wadowickim, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Wadowicach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Powiatu:

Zofia Kaczyńska

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Zofia Kaczyńska

Załącznik do uchwały Nr LIX/505/24
Rady Powiatu w Wadowicach
z dnia 21 marca 2024 r.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

Wadowice 2024

I. Podstawowe założenia programowe

1.1. Podstawy prawne Programu

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809);
3. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 z późn. zm.);
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.);
8. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.);
10. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571);
11. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 810 z późn. zm.);
12. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm.);
13. Uchwała NR XXVI/279/17 Rady Powiatu w Wadowicach z dnia 7 września 2017 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wadowickim na lata 2017-2024
14. Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Załącznik do uchwały nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. (M.P. poz. 767);
15. Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023 - 2025 z perspektywą do 2030;
16. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2023”;
17. „Małopolski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2023 r.”

1.2. Zadania Powiatu w zakresie organizacji systemu pieczy zastępczej

Na mocy art. 180 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych Powiatu w kontekście pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych, a także plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej oraz plan ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) wprowadzanie, aktualizacja i usuwanie danych z rejestru, o którym mówi art. 38d ust. 1, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.). Rejestr zawiera poniższe dane:
 - a) wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej oraz osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą jako niepełnoletnie, z podziałem na dzieci umieszczone lub przebywające w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej oraz poszczególnych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej,
 - b) wykaz osób posiadających pozytywną lub negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 - c) wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 - d) wykaz rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe,
 - e) wykaz rodzinnych domów dziecka,
 - f) wykaz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych;
 - g) wykaz osób usamodzielnianych.

- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu Powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego Powiatu;
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.
- 13) sporządzanie zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.) w terminie:
 - a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku; przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.) dot. opłaty rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

1.3. Instytucje zaangażowane w realizację Programu

Organem koordynującym działania w ramach Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach. Wśród podmiotów i instytucji realizujących poszczególne zadania należy wymienić:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach;
2. Starostwo Powiatowe w Wadowicach;
3. Placówki opiekuńczo-wychowawcze;
4. Instytucje systemu pomocy społecznej szczebla gminnego, m.in. poprzez działania podejmowane przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych;
5. Przedstawicieli placówek oświatowych;
6. Organizacje pożytku publicznego;
7. Organy administracji samorządowej;
8. Kościoły i związki wyznaniowe;
9. Sądy;
10. Policję;

11. Prokuraturę;
12. Jednostki służby zdrowia;
13. Wolontariuszy;
14. Lokalne media;
15. Inne osoby fizyczne, firmy i instytucje, wspierające rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego.

1.4. Adresaci Programu

1. Rodziny zastępcze z małoletnimi dziećmi i pełnoletnimi wychowankami pozostającymi w rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Jednostki realizujące zadania w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej.
3. Dzieci umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
4. Usamodzielniani/pełnoletni wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
5. Rodzice biologiczni, rodzeństwo i dalsi krewni dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1.5. Czas i miejsce realizacji Programu

Realizacja Programu przewidziana jest na lata 2024-2026 Miejscem realizacji Programu jest teren Powiatu Wadowickiego.

1.6. Finansowanie Programu

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych Powiatu należy realizacja zadań z zakresu zapewniania opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej. Aby móc w pełni zrealizować zamierzone cele, niezbędnym staje się pozyskanie wystarczających nakładów finansowych. Podstawowym źródłem finansowania niniejszego Programu będą środki zabezpieczone w budżecie PCPR w Wadowicach oraz:

- a) środki przyznane przez samorząd powiatowy w Wadowicach poza ww.;
- b) dotacje celowe z budżetu państwa służące wsparciu jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną;
- c) środki finansowe z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych Powiatu;
- d) środki finansowe pozyskane z funduszy unijnych;
- e) środki finansowe samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej;
- f) środki finansowe innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego;
- g) środki finansowe pochodzące z odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej dokonywanych przez rodziców biologicznych;
- h) wsparcie finansowe i rzeczowe pozyskane od lokalnych firm, instytucji, darczyńców.

II. Diagnoza społeczno-demograficzna ludności Powiatu Wadowickiego

2.1. Struktura ludności

Powiat Wadowicki jest położony w zachodniej części województwa małopolskiego. Graniczy z 7 powiatami: chrzanowskim, oświęcimskim, myślenickim, suskim, krakowskim ziemskim, (należącymi do województwa małopolskiego) oraz żywieckim i bielskim ziemskim (województwo śląskie). W skład Powiatu wchodzi 10 gmin: Andrychów, Brzeźnica, Kalwaria Zebrzydowska, Lanckorona, Mucharz, Spytkowice, Stryszów, Tomice Wadowice, i Wieprz. Powierzchnia Powiatu zajmuje 4,4 % powierzchni województwa i wynosi 646 km², Siedzibą władz jest miasto Wadowice.

Rysunek 1. Umiejscowienie Powiatu Wadowickiego na tle województwa małopolskiego.

Źródło: www.osp.org.pl

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. Powiat Wadowicki liczył 157 855 mieszkańców, w tym 77446 mężczyzn i 80409 kobiet. Współczynnik feminizacji wynosił 104. Gęstość zaludnienia na terenie Powiatu wynosiła 244,4 osób/km². Największy odsetek ludności zamieszkiwał w Gminie Andrychów. Gminą, w której odnotowano najniższą liczbę mieszkańców, była gmina Mucharz.

Tabela 1. Powiat Wadowicki – wybrane dane demograficzne za lata 2017-2022.

Wskaźnik	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gęstość zaludnienia	248	248	248	246	245	244
Wskaźnik urbanizacji	27,49%	27,2%	27%	26,73%	26,41%	25,62%
Wskaźnik feminizacji	104,01	103,97	103,75	130,80	103,84	103,83
Wskaźnik maskulinizacji	96,5	96,18	96,37	96,34	96,30	96,32

Źródło: Dane GUS.

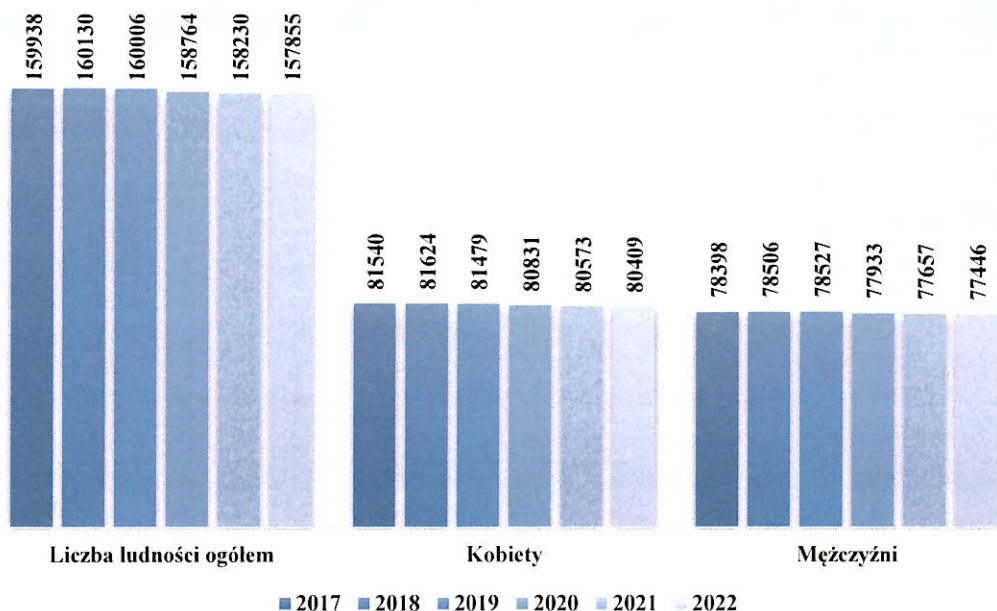
Rysunek 2. Gminy Powiatu Wadowickiego.

Źródło: www.gminy.pl

Do roku 2018 utrzymywała się tendencja wzrostowa dot. liczebności ludności Powiatu, która wyniosła 160 130 osób. W roku 2022 zanotowano spadek w stosunku do roku 2018 o 2275 osób. Fakt ten jest powiązany głównie z malejącą liczbą urodzeń oraz wzrostem liczby zgonów.

Wykres 1. Liczba ludności Powiatu Wadowickiego z podziałem na płeć w latach 2017-2022.

Źródło: Dane GUS.

Analiza danych demograficznych wskazuje, że współczynnik dzietności w Polsce w 2020 r. wyniósł 1,378, co stanowi najniższą wartość od 2016 roku, który wyniósł wówczas 1,357. Ponadto liczba nowonarodzonych dzieci jest mniejsza od liczby dzieci w wieku 14 lat. Przy ww. wartościach w Polsce trudno o zapewnienie stabilizacji demograficznej, gdyż w 2022 r. współczynnik dzietności wyniósł 1,26, co oznacza, że na jedną kobietę przypadło średnio 1,26 dziecka. Jest to wartość o wiele mniejsza od pożądanej wartości 2,2. „Wyniki *Prognozy ludności na lata 2023–2060* wskazują na wyraźny ubytek ludności do 2060 r. W scenariuszu głównym przewiduje się spadek do 30,4 mln osób (natomiast w scenariuszach alternatywnych odpowiednio do 26,7 mln w niskim oraz do 34,8 mln w wysokim). Będzie postępował proces starzenia się ludności Polski, co oznacza wzrost odsetka osób w wieku 65 lat i więcej oraz duży spadek liczby dzieci i młodzieży (0–17 lat). Jedynie w scenariuszu wysokim przewiduje się utrzymanie liczby osób poniżej 18 lat na poziomie zbliżonym do 2022 r. Kurczyć będą się zasoby ludności w wieku produkcyjnym. Według wyników prognozy spadek ten do 2060 r. wyniesie od 25% w scenariuszu niskim do 40% w scenariuszu wysokim. W konsekwencji doprowadzi to do zwiększenia współczynnika obciążenia demograficznego ludnością w wieku nieprodukcyjnym. W 2022 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym (kobiety 18–59, mężczyźni 18–64) przypadało 70 osób w wieku nieprodukcyjnym (0–17, 60+/65+). W 2060 r. będzie to już 105 osób (według scenariusza głównego). Z wyjątkiem niskiego scenariusza, przewiduje się znaczny wzrost imigracji. W scenariuszach średnim i wysokim Polska będzie krajem imigracyjnym przez cały horyzont prognozy, tj. w latach 2023–2060 utrzymywać się będzie dodatnie saldo migracji. Prognozowany jest (oprócz scenariusza wysokiego) wyraźny spadek liczby urodzeń, co związane będzie przede wszystkim ze spadkiem liczby kobiet w wieku prokreacyjnym. Przewiduje się, że pomiędzy 2022 r. a 2060 r. ich liczba spadnie z 8,7 do 6,3 mln w scenariuszu wysokim i do 4,8 mln w niskim. Wyniki prognozy wskazują na zmniejszenie liczby ludności we wszystkich województwach. (...) Przewiduje się dalszy znaczny napływ ludności na obszary podmiejskie położone wokół głównych ośrodków miejskich (postęp suburbanizacji)”¹

Tabela 2. Ruch naturalny ludności w Powiecie Wadowickim w latach 2017-2022.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Urodzenia żywe	1848	1794	1766	1612	1515	1361
Mężczyźni	959	937	938	826	760	692
Kobiety	889	857	828	786	755	669
Na 1000 ludności	11,57	11,22	11,03	10,13	9,56	8,62
Zgony ogółem	1569	1646	1623	1945	2067	1689
Mężczyźni	805	850	842	1006	1092	881
Kobiety	764	796	781	939	975	808
Na 1000 ludności	9,82	10,29	10,14	12,23	13,05	10,69
Zgony niemowląt	6	7	5	3	8	1
Mężczyźni	1	3	4	2	6	1
Kobiety	5	4	1	1	2	0
Na 1000 ludności	3,25	3,9	2,8	1,9	5,3	0,7
Przyrost naturalny	279	148	143	-333	-552	-328

Źródło: Dane GUS.

Jak wynika z analizy danych statystycznych dla Powiatu Wadowickiego, o 487 osób zmalała liczba urodzeń żywych w 2022 r. w stosunku do roku 2018. Spadek odnotowano zarówno w odniesieniu do noworodków płci męskiej, jak i żeńskiej. W powiecie utrzymuje się ogólnokrajowa tendencja

¹ Główny Urząd statystyczny, Prognoza ludności na lata 2023-2060, dostępny w Internecie: Główny Urząd Statystyczny / Obszary tematyczne / Ludność / Prognoza ludności / Prognoza ludności na lata 2023-2060, ostatnio widziany: 12.02.2024 r.

dotycząca przewagi liczebnej urodzeń żywych dzieci płci męskiej. W roku 2020 odnotowano wzrost ogólnej liczby zgonów w stosunku do roku poprzedzającego, który dotyczył 322 osób. O 122 wzrosła liczba zgonów w roku 2021. Fakt ten jest bezpośrednio związany z wybuchem pandemii COVID-19. W roku 2022 nastąpił spadek liczby zgonów, których liczba wyniosła 1689. W latach 2017-2019 utrzymywał się dodatni przyrost naturalny, który jednakowoż ulegał stopniowemu zmniejszeniu. W 2022 r. współczynnik ten wyniósł -328. Największy spadek współczynnika odnotowano w roku 2021. Łączny bilans przyrostu naturalnego w latach 2017-2022 to -643 osoby.

Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2017-2019 utrzymywał się na stałym poziomie 19,8 %. W latach kolejnych wzrósł o 0,5%. Mała natomiast liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Z roku na rok wzrasta tym samym wskaźnik obciążenia demograficznego.

Tabela 3. Obciążenie demograficzne ludności Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.

Rok	Ludność ogółem	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Wskaźnik obciążenia demograficznego
2017	159938	19,8%	61,9%	18,3%	61,5
2018	160130	19,8%	61,5%	18,7%	62,5
2019	160006	19,8%	61,0%	19,2%	63,9
2020	158764	20,3%	59,9%	19,8%	66,9
2021	158230	20,3%	59,6%	20,1%	67,8
2022	157855	20,2%	59,3%	20,5%	68,7

Źródło: Dane GUS.

Poddając szczegółowej analizie liczbę mieszkańców Powiatu Wadowickiego w poszczególnych grupach wiekowych, można zauważyć, że w latach 2017-2019 stopniowo wzrastała liczba dzieci w wieku od 0-2 lat. Z kolei w latach 2020-2022 malała. Odwrotną tendencję odnotowano w grupie wiekowej 3-6 lat. Różnica liczby mieszkańców Powiatu w wieku 7-12 lat w okresie poddanym analizie wyniosła +68. Wzrost odnotowano w grupie nastolatków w wieku 13-15 lat, natomiast w grupie osób 16-19 lat, zaobserwowano spadek liczby o 406 osób. Tendencja spadkowa utrzymuje się w grupach wiekowych 20-24 lata i 25-34 lata. Spadek liczby mieszkańców dla powyższych kategorii wyniósł łącznie: -5808 osób. Znacząco wzrosła liczba mieszkańców Powiatu Wadowickiego w wieku powyżej 65 lat, której łączny wynik to 3127 osób. W tej kategorii wiekowej przeważają kobiety. Zmiany zachodzące w strukturze demograficznej Powiatu mają swoje odzwierciedlenie w potrzebach związanych z organizacją systemu pieczy zastępczej, ponieważ wpływają one na liczbę dzieci w poszczególnych kategoriach wiekowych, co do których zachodzi konieczność umieszczenia w zastępczym środowisku wychowawczym, bądź udzielenia wsparcia w procesie usamodzielnienia, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto może wskazywać na wiek ewentualnych kandydatów zgłaszających gotowość do sprawowania opieki w formie pieczy zastępczej.

Tabela 4. Ludność Powiatu Wadowickiego w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2017-2022.

Wiek	Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0-2	Ogółem	5195	5295	5376	5140	4906	4493
	Mężczyźni	2717	2777	2818	2664	2516	2282
	Kobiety	2478	2518	2558	2476	2390	2211
3-6	Ogółem	6963	6896	6775	7210	7206	7274
	Mężczyźni	3614	3567	3542	3770	3754	3803
	Kobiety	3349	3302	3233	3440	3452	3471
07-12	Ogółem	11020	11147	11213	11395	11316	11088
	Mężczyźni	5600	5629	5672	5796	5824	5736
	Kobiety	5420	5518	5541	5599	5492	5352

13-15	Ogółem	5052	5012	5002	5209	5391	5656
	Mężczyźni	2593	2555	2600	2692	2710	2813
	Kobiety	2459	2457	2402	2517	2681	2843
16-19	Ogółem	7082	6870	6713	6723	6731	6676
	Mężczyźni	3655	3545	3402	3411	3475	3420
	Kobiety	3427	3325	3311	3312	3256	3256
20-24	Ogółem	10029	9755	9458	8788	8715	8734
	Mężczyźni	5117	5022	4919	4576	4518	4548
	Kobiety	4912	4733	4539	4212	4197	4186
25-34	Ogółem	24697	24177	23421	21557	20903	20184
	Mężczyźni	12631	12410	12052	11150	10817	10471
	Kobiety	12066	11767	11369	10407	10086	9713
35-44	Ogółem	24642	25039	25154	25132	24955	24783
	Mężczyźni	12592	12758	12829	12847	12754	12639
	Kobiety	12050	12281	12325	12285	12201	12144
45-54	Ogółem	20488	20686	21032	21293	21681	22103
	Mężczyźni	10361	10505	10632	10737	10956	11200
	Kobiety	10127	10181	10400	10556	10725	10903
55-64	Ogółem	20819	20689	20563	20391	10041	19786
	Mężczyźni	10102	10018	10028	9920	9725	9582
	Kobiety	10717	10671	10535	10471	10316	10204
65 i więcej	Ogółem	23951	24591	25299	25926	26385	27078
	Mężczyźni	9416	9720	10033	10370	10608	10952
	Kobiety	14535	14871	15266	15556	15777	16126

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Ludność Powiatu Wadowickiego w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2017-2022.

Wiek	Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ludność w wieku przedprodukcyjnym 14 lat i mniej	Ogółem	26523	26640	26750	27271	27143	26771
	Mężczyźni	13615	13706	13800	14030	13935	13753
	Kobiety	12908	12934	12950	13241	13208	13018
Ludność w wieku produkcyjnym (15-59 lat – kobiety, 15-64 lata mężczyźni)	Ogółem	104159	103525	102556	100119	99313	98687
	Mężczyźni	55367	55080	54694	53533	53114	52741
	Kobiety	48792	48445	47865	46586	46199	45946
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem	29256	29965	30700	31374	31774	32397
	Mężczyźni	9416	9720	10033	10370	10608	10952
	Kobiety	19840	20245	20667	21004	21166	21445

Źródło: Dane GUS.

Mieszkańcy Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022 znacznie częściej za miejsce swojego docelowego zamieszkania wybierali obszary wiejskie. Systematycznie spadała liczba osób osiedlających się w miastach Powiatu. Tendencja ta może wpływać na rozmieszczenie rodzinnych środowisk zastępczych na terenie Powiatu.

Tabela 6. Ludność wiejska i miejska Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.

	Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ludność	Ogółem	159938	160130	160006	158764	158230	157855
	Ogółem	115969	116581	116805	117087	117217	117413
Ludność wiejska	Mężczyźni	57414	57723	57908	58145	58207	58273
	Kobiety	58555	58858	58897	58942	59010	59140
Ludność miejska	Ogółem	43969	43549	43201	41677	41013	40442
	Mężczyźni	20984	20783	20619	19788	19450	19173
	Kobiety	22985	22766	22582	21889	21563	21269

Źródło: Dane GUS.

W latach 2017-2021 w Powiecie Wadowickim utrzymywało się ujemne saldo migracji stałej, zarówno wewnętrznej, jak i zagranicznej. W przeciwieństwie do roku 2022, kiedy osiągnęło ono wartość dodatnią.

Tabela 7. Migracje na pobyt stały w Powiecie Wadowickim w latach 2017-2022.

Migracje na pobyt stały								
		wewn. napływ	wewn. odpływ	saldo migracji wewn.	zagr. imigracja	zagr. emigracja	saldo migracji zagr.	ogólne saldo migracji stałej
2017	Ogółem	1548	1567	-19	44	71	-27	-46
	Kobiety	821	836	-15	17	30	-13	-18
	Mężczyźni	727	731	-4	27	41	-14	-28
2018	Ogółem	1445	1632	-187	62	58	4	-183
	Kobiety	764	870	-106	24	31	-7	-70
	Mężczyźni	681	762	-81	38	27	11	-113
2019	Ogółem	1552	1712	-160	49	52	-3	-163
	Kobiety	785	908	-123	20	26	-6	-129
	Mężczyźni	767	804	-37	29	26	3	-34
2020	Ogółem	1267	1367	-68	38	32	6	-62
	Kobiety	650	712	-45	17	17	0	-45
	Mężczyźni	617	655	-23	21	15	6	-17
2021	Ogółem	1535	1591	4	51	60	-9	-5
	Kobiety	774	835	-27	29	34	-5	-32
	Mężczyźni	761	756	31	22	26	-4	27
2022	Ogółem	1516	1526	25	44	35	9	34
	Kobiety	775	798	-13	22	10	12	-1
	Mężczyźni	741	728	38	22	25	-3	35

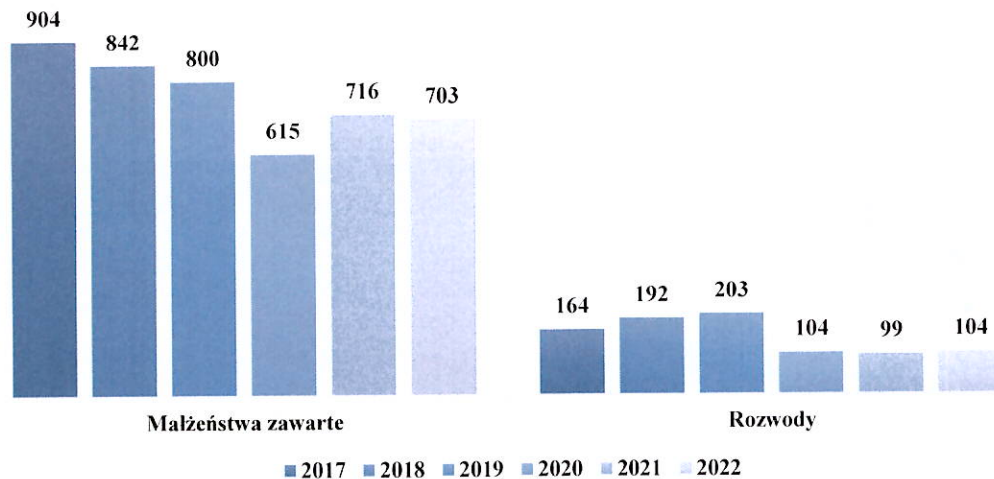
Źródło: Dane GUS.

Na przestrzeni lat 2017-2022 odnotowano spadek zawieranych związków małżeńskich wśród ludności Powiatu Wadowickiego. W roku 2017 na małżeństwo zdecydowały się 904 pary. W 2022 r. były to już 703 pary. W roku 2020 zawarto 615 związków małżeńskich, spadek ten jest najprawdopodobniej powiązany z obostrzeniami sanitarno-epidemiologicznymi, związanymi z zagrożeniem rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2, które wówczas obowiązywały. Część z osób planujących wstąpienie w związek małżeński podjęła wówczas decyzję o jego odroczeniu.

Obserwowany spadek liczby zawieranych małżeństw w Powiecie Wadowickim wpisuje się w ogólnokrajową tendencję, będącą wynikiem m.in. niżu demograficznego, podejmowaniu decyzji o tworzeniu wolnych związków kohabitacyjnych, bądź konkubinackich lub podejmowaniu decyzji o zawarciu związku małżeńskiego w wieku późniejszym, z uwagi na edukację i karierę zawodową. W latach 2017-2019 liczba orzekanych przez Sądy rozwodów systematycznie wzrastała, aby w 2019 roku wynieść 203. W stosunku do ww. okresu w latach 2020-2022 nastąpił jej spadek, którego efektem była liczba 104 rozwiązanych małżeństw.

Wykres 2. Małżeństwa zawarte i rozwody wśród ludności Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.

Źródło: Dane GUS.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego, który odbył się w roku 2021, w Powiecie Wadowickim funkcjonowało 41998 gospodarstw domowych, obejmujących łącznie 155879 osób. Przeciętna liczba osób przypadająca na jedno gospodarstwo domowe wyniosła 3,71. Najbardziej liczną grupę gospodarstw domowych stanowiły, te składające się z 5 osób i więcej, z kolei najmniej liczną gospodarstwa jednoosobowe.

Tabela 8. Gospodarstwa domowe – podział ze względu na liczbę osób.

Gospodarstwa domowe według liczby osób	
Gospodarstwa domowe ogółem	41998
Gospodarstwa domowe 1-osobowe	5919
Gospodarstwa domowe 2-osobowe	7507
Gospodarstwa domowe 3-osobowe	7515
Gospodarstwa domowe 4-osobowe	8399
Gospodarstwa domowe 5-osobowe i większe	12658
Ludność w gospodarstwach domowych	155879
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,71

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2021 r.

Analiza danych pod kątem składu rodzinnego w poszczególnych gospodarstwach domowych funkcjonujących na terenie Powiatu Wadowickiego wskazuje na fakt, iż najbardziej powszechne są gospodarstwa jednorodzinne, które stanowią 63% wszystkich gospodarstw domowych.

Tabela 9. Gospodarstwa domowe – podział ze względu na skład rodzinny.

Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego	
Gospodarstwa domowe ogółem	41998
Gospodarstwa domowe jednorodzinne	26456
Gospodarstwa domowe dwurodzinne	7327
Gospodarstwa domowe trzy i więcej rodzinne	1046
Gospodarstwa domowe nierodzinne ogółem	7169
Gospodarstwa domowe nierodzinne 1-osobowe	5919
Gospodarstwa domowe nierodzinne wieloosobowe	1250

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2021 r.

Jak wynika z danych uzyskanych podczas Narodowego Spisu Powszechnego 2021, w Powiecie Wadowickim w 2021 roku funkcjonowało 44388 rodzin, w 34405 z nich wychowywało się 58911 dzieci. Przeciętna liczba dzieci w rodzinie wyniosła 1,71. W 9983 rodzinach nie wychowują się dzieci. Zdecydowaną większość stanowią rodziny z jednym, bądź dwójką dzieci. Rodziny z trójką dzieci, a także z czwórką i więcej dzieci stanowią odpowiednio 11% i 3% wszystkich rodzin z dziećmi.

Tabela 10. Gospodarstwa domowe – podział ze względu na liczbę dzieci.

Rodziny w powiecie wadowickim według liczby dzieci	
Rodziny ogółem	44388
Rodziny bez dzieci	9983
Rodziny z dziećmi ogółem	34405
Rodziny z 1 dzieckiem	16364
Rodziny z 2 dziećmi	13136
Rodziny z 3 dziećmi	3771
Rodziny z 4 dziećmi i więcej	1134
Dzieci w rodzinie ogółem	58911
Przeciętna liczba dzieci w rodzinie	1,71

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2021 r.

Najbardziej powszechny model rodziny stanowią małżeństwa, których liczba wyniosła 32720, co stanowi 74% liczby rodzin. Związki nieformalne w liczbie 2453 stanowią 5,5%. Najmniej liczną grupę stanowią rodziny, w których rodzice wychowują dzieci samotnie. Matki z dziećmi stanowią 18%, a ojcowie 3% rodzin funkcjonujących na terenie Powiatu Wadowickiego.

Tabela 11. Gospodarstwa domowe – podział ze względu na typy rodzin.

Rodziny według typów	
Rodziny ogółem	44388
Małżeństwa ogółem	32720
Małżeństwa bez dzieci	9247
Małżeństwa z dziećmi	23473
Związki niesformalizowane razem	2453
Związki niesformalizowane bez dzieci	736
Związki niesformalizowane z dziećmi	1717
Matki z dziećmi	7892
Ojcowie z dziećmi	1323

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2021 r.

Podsumowując, w Powiecie Wadowickim najwięcej dzieci wychowuje się w rodzinach, gdzie rodzice zawarli związek małżeński.

2.2. Wybrane elementy systemu wsparcia dziecka i rodziny w gminach Powiatu Wadowickiego

Gmina jest jednostką samorządową, której jednym z zadań jest praca z rodziną, poprzez wyznaczoną do tego instytucję, najczęściej ośrodek pomocy społecznej. W skład Powiatu Wadowickiego wchodzi 10 gmin, z których każda podejmuje działania ukierunkowane na wsparcie rodzin i dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji, poprzez powołanie odpowiednich jednostek samorządowych, działających w obszarze pomocy społecznej.

Tabela 12. Instytucje i podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny w Powiecie Wadowickim.

Gmina	Nazwa instytucji lub podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny	Adres
Andrychów	Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie	ul. Starowiejska 22b, 34-120 Andrychów
	Centrum Diagnozy i Terapii „Promyczek”	ul. Starowiejska 17A, 34-120 Andrychów
	Stowarzyszenie „Dajmy Dzieciom Radość”	ul. Beskidzka 110, 34-120 Sulkowice
	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów
Brzeźnica	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnicy	ul. Ks. E. Łudzika 1, 34-114 Brzeźnica
Kalwaria Zebrzydowska	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalwarii Zebrzydowskiej	Al. Jana Pawła II 7, 34-130 Kalwaria Zebrzydowska
	Placówka Wsparcia Dziennego „Dolandia”	Stanisław Dolny 496, 34-130 Kalwaria Zebrzydowska
	Centrum Kultury Sportu i Turystyki	ul. Mickiewicza 4, 34-130 Kalwaria Zebrzydowska
	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	ul. Mickiewicza 7 34-130 Kalwaria Zebrzydowska
Lanckorona	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lanckoronie	ul. 3-go Maja 11, 34-143 Lanckorona
Mucharz	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mucharzu	Mucharz 226, 34-106 Mucharz
Spytkowice	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Spytkowicach	ul. Zamkowa 12, 34-116 Spytkowice
Stryszów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stryszowie	Stryszów 557, 34-146 Stryszów
	Gminny Ośrodek Kultury w Stryszowie z siedzibą w Stroniu	Stronie 260, 34-145 Stronie
	Parafialny Zespół Caritas w Stryszowie	Stryszów 288, 34-146 Stryszów
Tomice	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomicach	ul. Wadowicka 49, 34-100 Tomice
Wadowice	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach	ul. E. i K. Wojtyłów 4, 34-100 Wadowice
	Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „DAĆ SZANSE” w Wadowicach	ul. Kochanowskiego 42, 34-100 Wadowice
	Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Wadowicach	ul. Teatralna 1, 34-100 Wadowice
	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Krakowska	ul. Karmelicka 31, 34-100 Wadowice
Wieprz	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieprzu	ul. Wadowicka 4, 34-122 Wieprz
	Gminny Ośrodek Kultury w Wieprzu	ul. Centralna 7, 34-122 Wieprz

Źródło: Dane przekazane przez OPS Powiatu Wadowickiego.

Ponadto w ramach współpracy międzysektorowej, jednostki gminne korzystają z oferty organizacji pożytku publicznego, którym nierzadko zlecane są zadania z zakresu wspierania dziecka i rodziny. Od jakości ww. współpracy zależy w głównej mierze skuteczność podejmowanych oddziaływań oraz liczba osób korzystających. W poniższej tabeli przedstawiono wykaz instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny w poszczególnych gminach Powiatu Wadowickiego.

Aby zapobiec pogłębianiu się problemów dzieci i rodzin oraz konieczności umieszczenia małoletnich dzieci poza ich naturalnym środowiskiem rodzinnym, istnieje konieczność prowadzenia działań prewencyjnych na poziomie gmin. W zapisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzono następujące priorytety dla gmin, w ramach ich działalności profilaktycznej. Są to przede wszystkim:

1. Obowiązek opracowania i realizowania przez samorządy gminne lokalnych programów wspierania rodziny;
2. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności, wsparcia i pomocy ze strony asystenta rodziny,
 - b) zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - c) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania dla rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym (placówek w formie opiekuńczej, np.: koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze oraz placówek w formie specjalistycznej organizujących zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne).
 - d) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.), ponoszonych przez rodziny wspierające;
 - e) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
 - f) sporządzanie zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.), w terminie:
 - do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
 - g) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Tabela 13. Obowiązujące Gminne Programy Wspierania Rodziny w gminach Powiatu Wadowickiego.

Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny		
Gmina	Uchwała Rady Gminy	Okres obowiązywania
Andrychów	Uchwała Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 17.12.2020 r., Nr XXX-223-20	2021-2023
Brzeźnica	Uchwała Rady Gminy Brzeźnica z dnia 28.11.2022 r., Nr XLVII/424/2022	2022-2024
Kalwaria Zebrzydowska	Uchwała Rady Miejskiej w Kalwarii Zebrzydowskiej z dnia 28.04.2022 r. Nr XXXVI/380/22	2022-2024
Lanckorona	Uchwała Rady Gminy Lanckorona z dnia 29.12.2022 r., Nr XLVII/292/2022	2023-2025
Mucharz	Uchwała Rady Gminy Mucharz z dnia 27.12.2022 r., Nr XXVIII/340/2022	2023-2025
Spytkowice	Uchwała Rady Gminy Spytkowice z dnia 21.06.2023 r., Nr XLV/462/23	2023-2025
Stryszów	Uchwała Rady Gminy Stryszów z dnia 25.05.2022 r., Nr XLI/299/2022	2022-2024
Tomice	Uchwała Rady Gminy Tomice z dnia 17.12.2021 r., Nr XXXVIII/314/2021	2022-2024
Wadowice	Uchwała Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 24.11.2021 r., Nr XL/357/2021	2022-2024
Wieprz	Uchwała Rady Gminy Wieprz dnia 25.02.2020 r., Nr XIII/122/2020	2020-2023

Źródło: Dane przekazane przez OPS Powiatu Wadowickiego.

We wszystkich gminach Powiatu uchwalono Gminne Programy Wspierania Rodziny. Można zatem przypuszczać, iż działania ukierunkowane na poprawę sytuacji życiowej dzieci i rodzin w poszczególnych gminach Powiatu zaplanowano i oparto na dogłębnej analizie sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz demograficznej mieszkańców.

Tabela 14. Liczba rodzin z terenu Powiatu Wadowickiego, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc w latach 2017-2022 - według przyczyn.

Powód korzystania z pomocy społecznej	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ubóstwo	1544	1338	1205	1163	1116	1115
Sieroctwo	0	0	0	1	1	0
Bezdomność	97	101	102	90	92	88
Potrzeba ochrony macierzyństwa	373	340	311	287	258	230
Bezrobocie	913	761	660	671	637	562
Niepelnosprawność	1223	1211	1203	1088	1052	1018
Długotrwała lub ciężka choroba	1473	1516	1544	1439	1414	1402
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	701	629	555	349	266	250
Przemoc w rodzinie	77	59	41	30	24	27
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	1	1	2	0
Alkoholizm	383	369	364	343	361	342
Narkomania	8	9	10	12	15	12
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	41	30	36	39	42	37
Zdarzenie losowe	18	10	66	31	29	13
Sytuacja kryzysowa	7	8	7	6	5	7
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	30	0	9	0

Źródło: Dane GUS.

Jak wynika z danych zgromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, w latach 2017-2022, rodziny z terenu Powiatu Wadowickiego najczęściej korzystały z pomocy społecznej w związku z doświadczaniem długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności i trudnej sytuacji materialnej. Znacząco zmalał odsetek rodzin dotkniętych problemem bezrobocia, zwracających się o wsparcie. Ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 2017 roku pomocy udzielono 701 rodzinom, w 2020 roku 349 rodzinom, a w 2022 roku 250 rodzinom. W ramach świadczeń na rzecz ochrony macierzyństwa z pomocy skorzystały 373 rodziny w 2017 roku. W kolejnych latach liczba ta malała. W 2022 było to 230 rodzin. W latach 2017-2022 znacząco zmalała liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego wsparcia w związku z doświadczaniem przemocy w rodzinie. Niezmiennie ze wsparcia instytucji pomocy społecznej korzystają członkowie rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu i narkomanii.

Istotnym elementem sprzyjającym poprawie jakości życia rodzin wielodzietnych z terenu Powiatu Wadowickiego jest Program „Karta Dużej Rodziny”, dzięki któremu rodziny, w których wychowuje się 3 i więcej małoletnich dzieci, mogą uzyskać zniżki i ulgi w placówkach handlowych, punktach usługowych i turystycznych oraz instytucjach kultury. W latach 2017-2022 z roku na rok wzrastała liczba osób korzystających. Z tej formy wsparcia w 2022 r. skorzystały odpowiednio 9222 rodziny

Tabela 15. Rodziny z terenu Powiatu Wadowickiego posiadające Kartę Dużej Rodziny w latach 2017-2022.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin	2433	2766	5610	6283	6858	9222

Źródło: Dane GUS.

W roku 2022 odnotowano dynamiczny rozwój sieci Placówek Wsparcia Dziennego na terenie Powiatu. Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, na terenie Powiatu Wadowickiego pod koniec 2022 roku funkcjonowały 32 Placówki Wsparcia Dziennego, w których ze specjalistycznego wsparcia mogło jednocześnie korzystać 706 dzieci. W ramach zajęć w placówkach udzielano specjalistycznej pomocy dzieciom szczególnie narażonym na niedostosowanie społeczne i demoralizację, oraz wymagającym wsparcia w realizacji obowiązku szkolnego, organizacji czasu wolnego lub pomocy w nawiązywaniu relacji rówieśniczych. Ważnym uzupełnieniem pracy kadry ww. placówek było wsparcie ze strony wolontariuszy.

Tabela 16. Placówki Wsparcia Dziennego funkcjonujące na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba Placówek Wsparcia Dziennego	5	5	31	31	28	32
Liczba miejsc	119	137	617	622	522	706
Liczba osób korzystających w roku sprawozdawczym	174	224	730	982	723	932
Liczba osób korzystających stan na dzień 31.XII	133	167	672	673	595	686
Liczba wolontariuszy w roku sprawozdawczym	33	39	38	37	38	48

Źródło: Dane GUS.

W tabeli 17 przedstawiono wykaz placówek wsparcia dziennego oraz świetlic środowiskowych i instytucji kultury, udzielających wsparcia najmłodszym mieszkańcom Powiatu i ich rodzinom, uznanych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu, za te które stanowią istotny element lokalnego systemu wspierania dziecka i rodziny.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim na lata 2024-2026

Tabela 17 Wykaz placówek wsparcia dziennego i instytucji działających na rzecz dzieci i rodzin z terenu Powiatu Wadowickiego wskazanych przez ośrodki pomocy społecznej.

Gmina	Nazwa placówki wsparcia Dziennego	Adres	Organ prowadzący placówkę wsparcia dziennego	Liczba miejsc	Godziny otwarcia
Andrychów	Świetlica Środowiskowo-Socjoterapeutyczna	ul. Metalowców 10, 34-100 Andrychów	Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie	45	od poniedziałku do piątku w godzinach 12 ⁰⁰ -18 ⁰⁰
Brzeźnica	Placówka Wsparcia Dziennego w Brzeźnicy wraz z 5 filiami działającymi przy szkołach w Paszówce, Sosnowicach, Marcyporębie, Łęczanach i Tłuczani	ul. Krakowska 109, 34-114 Brzeźnica	Stowarzyszenie Nowa Perspektywa, ul. Kazimierza Wielkiego 31, 38-340 Biecz	180	od poniedziałku do piątku w godzinach 7 ⁰⁰ -17 ⁰⁰
Kalwaria Zebrzydowska	Placówka Wsparcia Dziennego Dolandia	Stanisław Dolny 496, 34-130 Kalwaria Zebrzydowska	Stowarzyszenie Mieszkańców Dolany na Ludowo i Sportowo	30	od poniedziałku do piątku i w wybrane soboty w godzinach: 13 ⁰⁰ -20 ⁰⁰ (w roku szkolnym), 11 ⁰⁰ -18 ⁰⁰ (w czasie ferii zimowych i wakacji)
Lanckorona			Brak		
Mucharz	Świetlica podwórkowa „Upalisko” w Mucharzu	Mucharz	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Krakowska, ul. Karmelińska 31 31-131 Kraków	15	Funkcjonuje cały rok, w godzinach dostosowanych do potrzeb dzieci i rodziców (zgodnie z zapisem § 5 Statutu Placówki Wsparcia Dziennego)
Spytkowice	Świetlica Wiejska	Miejsce, ul. Piotra i Pawła, 34-116 Spytkowice	Gminny Ośrodek Kultury w Spytkowicach	brak danych	we wtorki i czwartki w godzinach 14 ⁰⁰ -16 ⁰⁰
	Klub Krasnala	Miejsce, ul. Piotra i Pawła, 34-116 Spytkowice	Gminny Ośrodek Kultury w Spytkowicach	brak danych	we środy w godzinach 15 ⁰⁰ -16 ⁰⁰
	Świetlice szkolne działające przy Zespołach Szkolno-Przedszkolnych	w Spytkowicach, Miejscu, Bachowicach i Ryczowie		brak danych	brak danych
Stryków			Brak		
Tomice	Placówka Specjalistyczna w Tomicach	ul. Floriańska 16, 34-100 Tomice	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomicach	brak danych	od poniedziałku do piątku w godzinach 14 ⁰⁰ -18 ⁰⁰
	Placówka opiekuńcza w Tomicach	ul. Dworska 9a, 34-100 Tomice	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomicach	19	od poniedziałku do piątku w godzinach 14 ⁰⁰ -18 ⁰⁰
	Placówka opiekuńczo-specjalistyczna	ul. Wadowicka 133, 34-103 Wozniki	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomicach	22	od poniedziałku do piątku w godzinach 14 ⁰⁰ -18 ⁰⁰

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim na lata 2024-2026

Wadowice	Ośrodek Kultury Gminy Tomice	ul. Dworska 9, 34-100 Tomice	Urząd Gminy Tomice	brak danych	w poniedziałki i czwartki w godzinach 7 ⁰⁰ -18 ⁰⁰ we wtorki w godzinach 7 ⁰⁰ -19 ⁰⁰ we środy w godzinach 7 ⁰⁰ -20 ⁰⁰ w piątki w godzinach 7 ⁰⁰ -16 ⁰⁰
	Świetlica Integracyjno-Terapeutyczna „SZANSA” w Wadowicach	os. XX-lecia Konstytucji RP 19/1, 34-100 Wadowice	Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów „DAĆ SZANSĘ” w Wadowicach	50	od poniedziałku do piątku w godzinach 15 ⁰⁰ -18 ⁰⁰ w soboty w godzinach 9 ⁰⁰ -13 ⁰⁰
	Świetlica Integracyjna – Koło Dzieci Niepełnosprawnych w Wadowicach	ul. Marcina Wadowity 4, 34-100 Wadowice	Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Wadowicach	12	od poniedziałku do środy w godzinach 15 ⁰⁰ -18 ⁰⁰ w czwartki i piątki w godzinach 12 ⁰⁰ -17 ⁰⁰ w soboty w godzinach 8 ⁰⁰ -13 ⁰⁰
	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze w Wadowicach	ul. Teatralna 1, 34-100 Wadowice	Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Wadowicach	20	od poniedziałku do piątku w godzinach 15 ⁰⁰ -19 ⁰⁰ w soboty zajęcia sportowe w godzinach 10 ⁰⁰ -14 ⁰⁰
	Świetlica Podwórkowa „Bajkonators” w Wysokiej	Świetlica podwórkowa. Adres ZHP Chorągiew Krakowska, ul. Karmelicka 31, 31-131 Kraków Miejsce spotkań: Szkoła Podstawowa w Wysokiej, 34-105 Wysoka 195	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Krakowska	15	we czwartki w godzinach 15 ⁰⁰ -17 ⁰⁰
	Świetlica Podwórkowa „Żółte Stopy” w Wadowicach	Świetlica podwórkowa. Adres ZHP Chorągiew Krakowska, ul. Karmelicka 31, 31-131 Kraków Miejsce spotkań: Siedzioba Hufta Ziemi Wadowickiej, ul. Teatralna 2, 34-100 Wadowice	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Krakowska	15	w soboty w godzinach 8 ⁰⁰ -10 ⁰⁰
	Świetlica Podwórkowa „Słoneczne Wilki” w Wadowicach	Świetlica podwórkowa. Adres ZHP Chorągiew Krakowska, ul. Karmelicka 31, 31-131 Kraków	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Krakowska	15	w soboty w godzinach 10 ⁰⁰ -12 ⁰⁰

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim na lata 2024-2026

Miejsce spotkań: Siedziba Hufca Ziemi Wadowickiej, ul. Teatralna 2, 34-100 Wadowice	Świetlica podwórkowa „Wodni Przyjaciele” w Choczni	Świetlica podwórkowa. Adres Związku Harcerstwa Polskiego Chorągiew Krakowska, ul. Karmelicka 31, 31-131 Kraków Miejsce spotkań: Szkoła Podstawowa w Choczni, ul. Główna 1, 34-123 Chocznia	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Krakowska	15	w piątki w godzinach 16 ⁰⁰ -18 ⁰⁰
Wieprz	Związek Dużych Rodzin „Trzy Plus”	Os. XX-lecia Konstytucji RP 1 34-100 Wadowice	Związek Dużych Rodzin „Trzy Plus”	brak danych	brak danych
	Żłobek „Misiowy Zakątek”	ul. Widokowa 49, 34-108 Frydrychowiec	Urząd Gminy w Wieprzu	48	od poniedziałku do piątku w godzinach 7 ⁰⁰ -17 ⁰⁰
	Stowarzyszenie Pomocy Bezrobotnym i Ich Rodzinom „Nadzieja” z siedzibą w Wieprzu	ul. Wadowicka 4, 34-122 Wieprz	Stowarzyszenie Pomocy Bezrobotnym i Ich Rodzinom „Nadzieja” z siedzibą w Wieprzu	brak danych	Brak danych
	Gminny Ośrodek Kultury w Wieprzu z filiami w poszczególnych sołectwach – Wiejskie Domy Kultury	ul. Centralna 7, 34-122 Wieprz	Gminny Ośrodek Kultury	brak danych	brak danych
	Ludowe Kluby Sportowe: Orzeł Wieprz, Pogórze Gieraltowice, Sokół Frydrychowiec, Spartak Przybradz, Wiktoria Nidek	ul. Beskidzka 266, 34-122 Wieprz, ul. Dworska 12, 34-122 Gieraltowice, ul. Centralna 30, 34-108 Frydrychowiec, ul. Lipowa 2, 34-108 Przybradz, ul. Św. Judy Tadeusza 14, 34-122 Nidek	LKS „Orzeł” Wieprz LKS „Pogórze” Gieraltowice LKS „Sokół” Frydrychowiec LKS „Spartak” Przybradz LKS „Wiktoria” Nidek	brak danych	brak danych
	Ochotnicza Straż Pożarna z drużynami młodzieżowymi: OSP Gieraltowice, OSP Wieprz, OSP Nidek, OSP Przybradz, OSP Frydrychowiec	ul. św. Marcina 10, 34-122 Gieraltowice, ul. Centralna 21, 34-122 Wieprz, ul. św. Jana Pawła II 34, 34-122 Nidek, ul. Szkołna 36a, 34-108 Przybradz, ul. Floriańska 10, 34-108 Frydrychowiec	OSP Gieraltowice, OSP Wieprz, OSP Nidek, OSP Przybradz, OSP Frydrychowiec	brak danych	brak danych

Źródło: Dane przekazane przez OPS Powiatu Wadowickiego.

Na mocy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w gminach Powiatu Wadowickiego powołano funkcję asystenta rodziny, w celu zapewnienia rodzinom bezpośredniego wsparcia w trudnych sytuacjach, dotyczących rodzin, w których wychowują się małoletnie dzieci. Asystenci rodziny stanowią istotne ogniwo systemu wsparcia dziecka i rodziny. Realizują oni swoje ustawowe zadania poprzez ścisłą współpracę z rodzinami i instytucjami powołanymi do działań na rzecz osób znajdujących się w różnych sytuacjach kryzysowych. Praca asystenta z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Nierzadko stanowi ona podstawę działań skoncentrowanych na usunięciu przyczyny odebrania dziecka i jego powrotu pod pieczę rodziców.

Wśród najbardziej istotnych zadań powierzanych asystentowi współpracującemu z rodziną, z której dziecko przebywa w pieczy zastępczej należy wymienić:

- a) pomoc w przygotowaniu rodziny zastępczej na przyjęcie dziecka, poprzez przekazanie organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest opracowany i realizowany przez asystenta rodziny we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- b) udział w przygotowaniu planu pomocy dziecku, we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i odpowiednio rodziną zastępczą, prowadzącym rodzinny dom dziecka lub we współpracy z placówką opiekuńczo-wychowawczą (wychowawcą dziecka);
- c) udział w dokonywaniu oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) przez zespół, w skład którego wchodzi m.in. asystent rodziny prowadzący pracę z rodziną dziecka i inne osoby wskazane w ustawie.

W Powiecie Wadowickim w latach 2017-2022 największą liczbę zatrudnionych asystentów rodziny wykazała Gmina Andrychów – w latach 2018-2022 zatrudniano w niej 4 asystentów rodziny, którzy w 2022 roku obejmowali swoim wsparciem 71 rodzin, w tym 20 przydzielonych na mocy postanowienia sądu. Łącznie w powyższej gminie wsparciem objęto w 2022 roku 154 dzieci. W tabeli 18 zawarto dane dotyczące liczby zatrudnionych asystentów rodziny we wszystkich gminach Powiatu Wadowickiego wraz z liczbą rodzin i dzieci, objętych tą formą wsparcia.

Należy jednak zaznaczyć, że wszystkie gminy Powiatu na miarę swoich możliwości wywiązywały się z nałożonych ustawowo zadań. Trudności związane z zatrudnianiem osób na stanowisku asystenta rodziny wynikały m.in. ze specyfiki samej pracy, która jest zajęciem wymagającym dużej odporności psychicznej, posiadania interdyscyplinarnej wiedzy, dyspozycyjności (praca w systemie zadaniowego czasu pracy), elastyczności i kreatywności. Na przestrzeni ostatnich lat obserwowano intensywną rotację kadrową na stanowisku asystenta rodziny, zwłaszcza w małych gminach wiejskich Powiatu. Powodem ww. sytuacji mógł być także fakt, zatrudniania ww. ramach umowy zlecenia oraz wysokość zarobków (pensje dotowane są ze środków ministerialnych przyznawanych na określony czas).

Tabela 18. Liczba asystentów rodziny i rodzin objętych ich wsparciem na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.

Gmina	Rok	Liczba zatrudnionych asystentów	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta		Liczba dzieci w tych rodzinach	
			Ogółem	W tym przydzielonych przez Sąd	Ogółem	Liczba dzieci w rodzinach, którym Sąd nakazał współpracę z asystentem
Andrychów	2017	3	56	7	118	13
	2018	4	68	11	156	21
	2019	4	75	14	146	31
	2020	4	66	14	126	34
	2021	4	64	12	121	36
	2022	4	71	20	154	53

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim na lata 2024-2026

Brzeźnica	2017	1	9	1	30	3
	2018	2	13	0	39	0
	2019	1	8	0	32	0
	2020	1	8	1	36	4
	2021	1	10	1	47	4
	2022	1	8	1	33	4
Kalwaria Zebrzydowska	2017	1	16	1	36	3
	2018	1	15	1	34	2
	2019	1	13	2	34	5
	2020	1	14	2	34	8
	2021	1	17	1	36	5
	2022	1	15	1	32	5
Lanckorona	2017	1	9	1	20	1
	2018	1	8	0	23	0
	2019	1	7	0	23	0
	2020	1	9	0	17	0
	2021	1	10	0	23	0
	2022	1	11	1	20	1
Mucharz	2017	1	4	0	8	0
	2018	1	4	0	8	0
	2019	1	4	0	10	0
	2020	1	3	0	5	0
	2021	1	5	1	10	2
	2022	2	5	1	10	2
Spytkowice	2017	1	11	0	39	0
	2018	1	13	1	34	3
	2019	1	14	2	31	6
	2020	1	11	2	29	5
	2021	1	13	2	34	5
	2022	1	11	1	27	2
Stryszów	2017	1	5	1	7	2
	2018	1	8	1	11	2
	2019	2	7	0	11	0
	2020	2	6	1	11	2
	2021	2	10	1	16	2
	2022	2	10	2	14	3
Tomice	2017	1	18	2	33	5
	2018	1	12	2	26	5
	2019	1	13	1	26	3
	2020	1	14	1	28	3
	2021	1	13	1	31	3
	2022	1	14	2	30	6
Wadowice	2017	2	16	3	56	8
	2018	2	23	3	60	13
	2019	2	31	2	81	9
	2020	3 (2,25 etatu)	31	3	87	6
	2021	3 (2,25 etatu)	33	3	91	6
	2022	2	35	3	92	6
Wieprz	2017	0,75	14	4	32	6
	2018	0,75	10	4	27	6
	2019	0,75	12	5	29	9
	2020	1	9	4	20	9
	2021	1	10	3	20	7
	2022	1	11	3	30	7

Źródło: Dane przekazane przez OPS Powiatu Wadowickiego.

Żadna z gmin zlokalizowanych na terenie Powiatu Wadowickiego na przestrzeni ostatnich 3 lat nie utworzyła rodziny wspierającej.

W ramach specjalistycznego poradnictwa świadczonego w poszczególnych gminach Powiatu Wadowickiego (tabela nr 19, tabela nr 20), mieszkańcy korzystali z bezpłatnego wsparcia psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, a także profilaktyki i terapii uzależnień. Pomoc ta stanowiła istotny element wsparcia rodzin i dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, zagrożonych marginalizacją, niedostosowaniem społecznym i demoralizacją. Jak wynika z danych udostępnionych przez większość ośrodków pomocy społecznej, znaczna część mieszkańców Powiatu otrzymała specjalistyczną pomoc. Cieszyć może fakt objęcia pomocą psychologiczną i pedagogiczną pokażnej liczby dzieci i młodzieży. Także rodzice w związku z doświadczaniem m.in. trudności opiekuńczo-wychowawczych zwracali się po poradę do specjalistów. Ważny element stanowiły działania na rzecz rodzin i dzieci cierpiących z powodu problemu uzależnienia. W szczególności były to działania o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym oraz terapeutycznym dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim na lata 2024-2026

Tabela 19. Poradnictwo specjalistyczne świadczone na rzecz dziecka i rodziny w gminach Powiatu Wadowickiego.

Gmina	Rodzaj specjalistycznej pomocy	Instytucja/Podmiot prowadzący	Adres	Liczba udzielonych porad w ciągu roku		
				2020	2021	2022
Andrychów	Poradnictwo psychologiczne dla dzieci i młodzieży	Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie	ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	322	244	560
	Punkt konsultacyjny w zakresie systemowej terapii rodzin	Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie	ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	50	46	Brak terapeutów
	Punkt konsultacyjny w zakresie uzależnień od narkotyków oraz uzależnień behawioralnych	Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie	ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	16	75	53
	Poradnictwo pedagogiczne	Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie	ul. Starowiejska 22b 34-120 Andrychów	-	-	51
	Poradnictwo zawodowe (konsultacje dotyczące pomocy w znalezieniu zatrudnienia)	Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie	ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	43	79	70
Brzeźnica	Poradnictwo psychologiczne	Urząd Gminy Brzeźnica	ul. E. Łudzika 1, 34-114 Brzeźnica	164	148	178
	Wsparcie rodzin, w których występuje problem alkoholowy	Urząd Gminy Brzeźnica	ul. E. Łudzika 1, 34-114 Brzeźnica	311	230	256
	Poradnictwo prawne	Urząd Gminy Brzeźnica	ul. E. Łudzika 1, 34-114 Brzeźnica	78	52	102
Kałwaria Zembrzydska	Poradnictwo psychologiczne	Punkt Wsparcia Rodziny/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Al. Jana Pawła II 7, 34-130 Kałwaria Zembrzydska	17	16	21
	Poradnictwo prawne	Punkt Wsparcia Rodziny/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Al. Jana Pawła II 7, 34-130 Kałwaria Zembrzydska	5	12	13
Lanckorona	Poradnictwo psychologiczne	Urząd Gminy Lanckorona, GKRPiA	ul. 3 Maja 11, 34-143 Lanckorona	129	153	144

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim na lata 2024-2026

Mucharz	Poradnictwo psychologiczne dla osób i rodzin	GKRIRPA	Mucharz 226, 34-106 Mucharz	13	Brak danych	Brak danych
Spytkowice	Poradnictwo psychologiczne dla rodzin w ramach projektu „Lepsze jutro szansą na sukces”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mucharzu	Mucharz 226, 34-106 Mucharz	0	22	22
	Poradnictwo psychologiczne	Urząd Gminy w Spytkowicach	ul. Zamkowa 12, 34-116 Spytkowice	54	58	62
Stryków	Poradnictwo psychologiczne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie	Stryków 557, 34-146 Stryków	104	122	130
	Terapia uzależnień	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Stryków 553, 34-146 Stryków	95	98	104
Tomice	Pomoc psychologiczna	Placówki Wsparcia dziennego	ul. Floriańska 16, 34-100 Tomice ul. Dvorska 9a, 34-100 Tomice, ul. Wadowicka 133, 34-103 Wozniki	0	50	60
	Terapia logopedyczna	Placówki Wsparcia Dziennego	ul. Floriańska 16, 34-100 Tomice ul. Dvorska 9a, 34-100 Tomice, ul. Wadowicka 133, 34-103 Wozniki	0	68	100
Wadowice	Poradnictwo psychologiczne w ramach działania Punktu Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach	ul. E i K. Wojtyłów 4 34-100 Wadowice	Liczba rodzin objętych konsultacją indywidualną: 59	Liczba rodzin objętych konsultacją indywidualną: 56	Liczba rodzin objętych konsultacją indywidualną: 76
				Liczba rodzin objętych konsultacją małżeńską: 1	Liczba rodzin objętych konsultacją małżeńską: 2	Liczba rodzin objętych konsultacją małżeńską: 3

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim na lata 2024-2026

			Liczba rodzin objętych konsultacją rodzinną: 9	Liczba rodzin objętych konsultacją rodzinną: 9	Liczba rodzin objętych konsultacją rodzinną: 8
	Pomoc prawna w ramach działania Punktu Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach	ul. E i K. Wojtyłów 4 34-100 Wadowice	118	48
Wieprz	Poradnictwo psychologiczne	ul. Wadowicka 4, 34-122 Wieprz	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieprzu	26	19
	Poradnictwo prawne	ul. Wadowicka 4, 34-122 Wieprz	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieprzu	68	22

Źródło: Dane przekazane przez OPS Powiatu Wadowickiego.

Tabela 20. Realizacja usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych dla rodzin zamieszkujących Powiat Wadowicki:

Gmina	Rodzaj usług	Realizator	Adres	Liczba osób/rodzin objętych wsparciem		
				2020	2021	2022
Andrychów	Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka	Centrum Diagnostyki i Terapii „Promyczek”	ul. Starowiejska 17A, 34-120 Andrychów	2	2	5
	Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne	Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie	ul. Starowiejska 22A, 34-120 Andrychów	Liczba osób – 264 Liczba rodzin – 150	Liczba osób – 155 Liczba rodzin – 74	Liczba osób – 134 Liczba rodzin – 78
Kalwaria Zebrzydowska	Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalwarii Zebrzydowskiej	Al. Jana Pawła II 7, 34-130 Kalwaria Zebrzydowska	1	1	1
Mucharz	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mucharzu	Mucharz 226, 34-106 Mucharz	2	2	2

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim na lata 2024-2026

Spytkowice	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Spytkowicach	ul. Zamkowa 12, 34-116 Spytkowice	1 dziecko 1 rodzina	1 dziecko 1 rodzina	1 dziecko 1 rodzina
	Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Spytkowicach	ul. Zamkowa 12, 34-116 Spytkowice	0	0	1 dziecko 1 rodzina
	Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (usługa realizowana w miejscu zamieszkania rodziny)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach	ul. E. i K. Wojtyłów 4 34-100 Wadowice	Liczba dzieci: 4	Liczba dzieci: 4	Liczba dzieci: 3
Wadowice	Usługi opieki wytchnieniowej w ramach Programu MRiPS pn. „Opieka wytchnieniowa”	Stowarzyszenie „Dać Szansę” w Wadowicach na zlecenie Gminy Wadowice	ul. Kochanowskiego 42, 34-100 Wadowice	Liczba dzieci: 9	Liczba dzieci: 16	Liczba dzieci: 15
	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Wieprzu	ul. Wadowicka 4, 34-122 Wieprz	0	0	0
Wieprz	Usługi opiekuńcze w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych	Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Wieprzu	ul. Wadowicka 4, 34-122 Wieprz	Liczba rodzin: 27	Liczba rodzin: 23	Liczba rodzin: 25

Źródło: Dane przekazane przez OPS Powiatu Wadowickiego.

W Gminach Andrychów, Kalwaria Zebrzydowska, Wadowice i Wieprz, w latach 2020-2022 funkcjonowały grupy wsparcia, oferujące pomoc swoim członkom w zakresie radzenia sobie z problemem uzależnienia od alkoholu. Dla kobiet z terenu Gminy Kalwaria Zebrzydowska utworzono grupę psychoterapeutyczną przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Tabela 21. Grupy wsparcia i Grupy samopomocowe funkcjonujące na terenie gmin Powiatu Wadowickiego.

Gmina	Rodzaj Grupy	Adres	Organ prowadzący
Andrychów	Grupa wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu	ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	Andrychowskie Stowarzyszenie KIS WATRA
	Grupa wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu	ul. 1 Maja 4, 34-120 Andrychów	Andrychowskie Stowarzyszenie Odnowy Psychicznej i Fizycznej KIS „Światło-Nadzieja”
	Klub Integracji Społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie	ul. Krakowska 72, 34-120 Andrychów	Gmina Andrychów
	„Mgiełka”, Gr AI.-ANON „Nadzieja” – grupy wsparcia AA	ul. Starowiejska 30, 34-120 Andrychów	Parafia św. Stanisława BM w Andrychowie
	„Podaj dalej”, „Stokrotka”, „Exodus”, DDA/DDD „Nowe Życie” – grupy wsparcia AA	ul. Starowiejska 17a, 34-120 Andrychów	NZOZ „Vena” Sp. zo.o. w Andrychowie
	„Kręgi Wsparcia” – projekt realizowany w latach 2021-2022 przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie	ul. Starowiejska 22b, 34-120 Andrychów	Gmina Andrychów
	„Nabieramy Siły” – projekt realizowany w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w roku 2022 przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie	ul. Starowiejska 22b, 34-120 Andrychów	Gmina Andrychów
Kalwaria Zebrzydowska	Grupa wsparcia dla kobiet	Al. Jana Pawła II 7, 34-130 Kalwaria Zebrzydowska	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej /punkt Wsparcia Rodziny/
Wadowice	Realizacja programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób uzależnionych od alkoholu oraz osób współuzależnionych i DDA Realizacja programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych oraz rodzin, a także dla osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc Prowadzenie działalności służącej podtrzymaniu abstynencji osób uzależnionych od alkoholu	ul. Lwowska 7, 34-100 Wadowice	Wadowickie Stowarzyszenie Integracji Społecznej Klub Abstynentów „Victoria”
Wieprz	Grupa Psychoterapeutyczna	ul. Wadowicka 4, 34-122 Wieprz	Gminny Punkt Konsultacyjny ds. Pomocy Rodzinie i Uzależnień Alkoholowych

Źródło: Dane przekazane przez OPS Powiatu Wadowickiego.

Powyższe dane demograficzne i statystyczne wskazują, że dla właściwego i skutecznego działania na rzecz poprawy sytuacji dzieci i rodzin z gmin zlokalizowanych na terenie Powiatu Wadowickiego, w szczególności w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, niezbędne jest poszerzanie i rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz zatrudnianie doświadczonej kadry pracowników (przede wszystkim asystentów rodziny), wzmacniającej własne kompetencje zawodowe poprzez specjalistyczne, kierunkowe szkolenia. Niezwykle istotnym elementem sprawnego działania systemu jest rozwój specjalistycznych usług psychologicznych, pedagogicznych, prawnych, mediacyjnych i terapeutycznych oraz działania na rzecz wzrostu świadomości mieszkańców Powiatu na temat miejsc, w których można uzyskać pomoc i wsparcie w sytuacji kryzysowej. Prowadzenie wielopoziomowej profilaktyki, pozwala ograniczyć liczbę osób wymagających zastosowania środków mocno ingerujących w życie rodzinne (w tym konieczności umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną).

III. Organizacja systemu pieczy zastępczej w Powiecie Wadowickim w latach 2017-2022

Pieczka zastępcza jest tymczasową formą opieki nad małoletnim dzieckiem, którego biologiczni rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, lub którym władza ta została ograniczona bądź zawieszona. Pieczka zastępcza powinna mieć charakter jedynie okresowy i zawsze, kiedy jest to możliwe, zmierzać do integracji dziecka z jego rodziną naturalną. Należy jednak podkreślić, iż zdarzają się sytuacje, w których dobro dziecka wymaga utrzymywania tej formy opieki, aż do czasu uzyskania pełnoletności.

Pieczka zastępcza zapewnia:

1. czas potrzebny na pracę z rodziną biologiczną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub – gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
2. przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
3. zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych dziecka.

Podstawowymi formami pieczy zastępczej są: rodzinna pieczka zastępcza i instytucjonalna pieczka zastępcza.

Rodzinna pieczka zastępcza to system, w skład którego wchodzi zawodowe, spokrewnione i niezawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka.

- **Rodzina zastępcza spokrewniona** – rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, będący/będąca krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- **Rodzina zastępcza niezawodowa** – rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, nie będący krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;

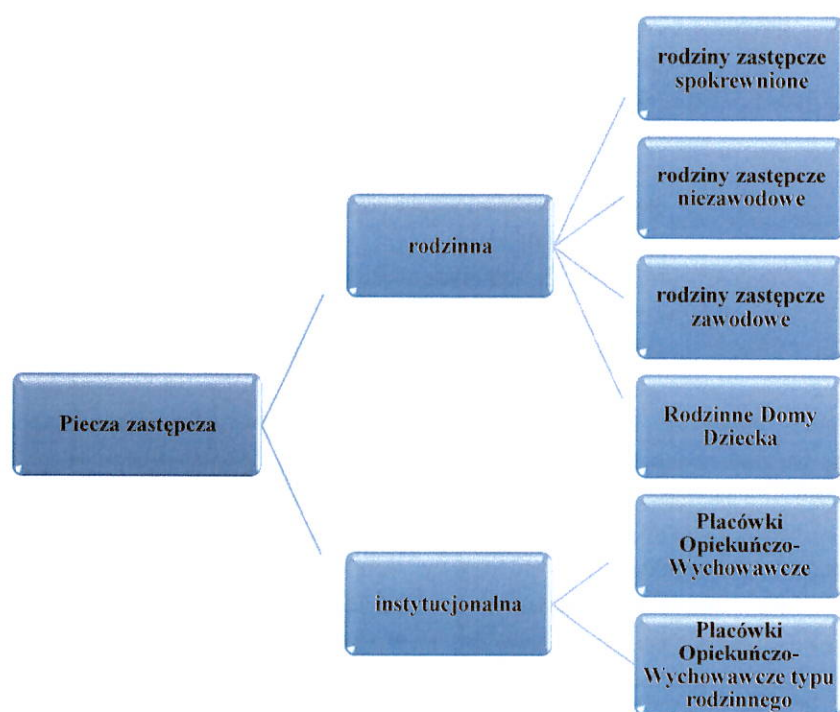
• **Zawodowa rodzina zastępcza**, w tym:

1. pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – rodzina zastępcza, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej
2. specjalistyczna – rodzina zastępcza, w której umieszcza się w szczególności dzieci niepełnosprawne i dzieci, skierowane na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi.

W rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które uzyskały pełnoletność. Wyjątek stanowi konieczność umieszczenia rodzeństwa. Zawodowe rodziny zastępcze to rodziny, które z tytułu wykonywanej pracy otrzymują wynagrodzenie. Osoby takie (w wypadku małżeństwa zarówno żona jak i mąż) muszą przejść przez cykl badań i szkolenie oraz otrzymać zaświadczenie o kwalifikacji.

- **Rodzinny Dom Dziecka** – tworzony jest przez małżonków lub osobę nie pozostającą w związku małżeńskim, sprawującymi opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. W przypadku konieczności umieszczenia rodzeństwa za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Rysunek 3. Piecza zastępcza – podział.

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 90.2011 Starosty Wadowickiego z dnia 17.10.2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim od dnia 01.01.2012 r. realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach. W celu realizacji zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach funkcjonuje Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. W skład Zespołu wchodzi 8 osób, w tym: kierownik zespołu, pedagog (2 osoby), pedagog/koordynator rodzinnej pieczy (1 osoba), specjalista pracy z rodziną/koordynator rodzinnej pieczy (2 osoby), psycholog (2 osoby). W ramach umowy cywilno – prawnej zatrudniono prawnika, który zapewnia pomoc prawną osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

3.1. Zadania Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej

1) Prowadzenie naboru oraz kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach nieprzerwanie prowadzi ciągły i systematyczny nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego prowadzone są w oparciu o materiały edukacyjne, przekazywane do podmiotów użyteczności publicznej, a także rozpowszechniane przy okazji organizowanych konferencji i szkoleń. Informacja o poszukiwaniu kandydatów na rodziców zastępczych opublikowano również na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach oraz Starostwa Powiatowego w Wadowicach. Osoby zainteresowane tematyką pieczy zastępczej kontaktują się z Organizatorem osobiście bądź telefonicznie. Celem weryfikacji zgłoszenia Kandydaci są zapraszani na spotkania z przedstawicielem Organizatora na rozmowę, podczas której przekazywane są informacje na temat obowiązujących przepisów, warunków i procedur związanych z pieczą zastępczą. W przypadku podjęcia przez osoby zainteresowane pozytywnej decyzji, rozpoczyna się procedura kwalifikacyjna do szkolenia.

2) Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia Rodzinnego Domu Dziecka

PCPR w Wadowicach w ramach działalności na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego, prowadzi szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, na podstawie programu szkoleniowego „Rodzina” licencjonowanego przez Stowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro Familia” w Krakowie z którym tutaj Centrum zawarło stosowną umowę. W ramach szkolenia organizowanych jest 10 spotkań tematycznych oraz 10-cio godzinny staż w zawodowych formach rodzinnej pieczy zastępczej. Szkolenie prowadzą pracownicy PCPR posiadający uprawnienia do organizowania i prowadzenia szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Zapraszani są także specjaliści z zakresu prawa rodzinnego, kurator sądowy, ratownik medyczny i inni w zależności od potrzeb. W uzasadnionych przypadkach kandydaci są także kierowani na szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w ośrodkach zewnętrznych.

3) Przeprowadzanie analizy oraz zapewnianie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym Rodzinne Domy Dziecka

Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej w zależności od potrzeb dokonują kwalifikacji osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej poprzez:

- przeprowadzenie analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej oraz wizyty w miejscu zamieszkania kandydatów, w celu sprawdzenia warunków mieszkaniowych i przeprowadzenia szczegółowego wywiadu ustalającego, czy spełnione zostały wymogi ustawowe do podjęcia się funkcji opiekunów zastępczych;
- przeprowadzenie konsultacji i badań psychologicznych, będących podstawą do wydania opinii o posiadaniu przez kandydata odpowiednich predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Przeprowadzona analiza sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, opinii psychologicznej oraz zgromadzonej dokumentacji, daje podstawę do wydania przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej opinii o kandydatach, na mocy art. 42 ust. 1-3 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na podstawie art. 46 ust 3 ww. ustawy Organizator co 2 lata organizuje dla osób pełniących funkcję rodziny zastępczej badania psychologiczne. Poniższa tabela przedstawia zestawienie wydanych opinii ORPZ i opinii psychologicznych w latach 2017-2022.

Tabela 22. Opinie wydane przez ORPZ w latach 2017-2022.

Rok	Liczba opinii ORPZ o kandydatach (art. 42 ust. 1-3 ustawy)	Liczba osób, które przystąpiły do badań psychologicznych (art. 46 ust. 3 ustawy)	Liczba opinii psychologicznych
2017	22	29	18
2018	17	24	15
2019	15	41	24
2020	12	13	55
2021	13	50	42
2022	23	15	33

Źródło: Opracowanie własne.

4) Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym Rodzinne Domy Dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej umożliwia osobom realizującym zadania na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej podnoszenie kompetencji i umiejętności poprzez udział w szkoleniach i konferencjach poruszających tematykę, m.in. zdrowia psychicznego oraz rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży, zagrożeń wynikających z nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych, pierwszej pomocy przedmedycznej, itp.

5) Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Rodzinom zastępczym zapewniany jest dostęp do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i prawnego, z którego mogą skorzystać opiekunowie zastępczy, dzieci umieszczane w rodzinnych formach pieczy zastępczej, usamodzielniani wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej z terenu Powiatu, a także członkowie rodzin dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W tabeli zawarto dane dotyczące realizacji ww. zadania przez PCPR w Wadowicach w latach 2017-2022.

Tabela 23. Poradnictwo specjalistyczne dla osób związanych z pieczą zastępczą na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.

Rok	Poradnictwo psychologiczne			Poradnictwo prawne	
	Liczba rodzin zastępczych	Liczba osób (w tym dzieci)	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
2017	81	225 (146)	484	13	27
2018	100	267 (163)	601	20	34
2019	87	242 (152)	696	18	29
2020	84	231 (144)	593	6	6
2021	77	223 (129)	556	7	8
2022	80	204 (132)	421	14	15

Źródło: Opracowanie własne.

Ponadto rodziny zastępcze w razie wystąpienia trudności w pełnieniu funkcji i obowiązków rodziny zastępczej mają możliwość skorzystania z konsultacji i wsparcia telefonicznego i osobistego, pedagogów, koordynatorów i pozostałych pracowników PCPR. W przypadku wskazań, np. przeprowadzenia specjalistycznej diagnozy, opiekunowie zastępczy są wspierani w uzyskaniu właściwej pomocy w poradni psychologiczno–pedagogicznej, ośrodku diagnostycznym, czy u lekarza specjalisty.

6) Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia, rodzin pomocowych oraz pomocy wolontariuszy

- Rodziny pomocowe** - zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka mają możliwość skorzystania z czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem, w szczególności z powodów zdrowotnych, losowych albo zaplanowanego wypoczynku.
- Osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki** - rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe, w których przebywa więcej niż 3 dzieci oraz rodzinne domy dziecka, w których przebywa więcej niż 4 dzieci są obejmowane wsparciem zatrudnionych przez PCPR, w ramach umowy zlecenia, osób do pomocy. Zadania wykonywane przez te osoby dotyczą opieki nad dziećmi, pomocy w nadrabianiu zaległości edukacyjnych czy pomocy w pracach w gospodarstwie domowym.
- Grupy wsparcia** – organizowane w celu wsparcia osób pełniących funkcję rodziny zastępczej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach, które mają na celu udzielenie wzajemnej pomocy w rozwiązywaniu problemów i trudności, wynikających ze sprawowanej funkcji. Członkowie grup wsparcia spotykają się po to, aby wzajemnie nieść sobie pomoc i oparcie w radzeniu sobie z własnymi trudnościami i problemami. Podczas spotkań rodziny miały możliwość podzielenia się swoimi doświadczeniami. Elementem tychże spotkań jest także psychoedukacja opiekunów zastępczych prowadzona przez pedagogów w formie rozmów i warsztatów. Udział w grupie wsparcia jest dobrowolny.
- Wolontariat** - PCPR w Wadowicach podejmuje starania o pozyskiwanie wolontariuszy wspierających opiekunów zastępczych oraz dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Wadowickiego. Do głównych zadań Wolontariuszy należy: organizowanie czasu wolnego dzieciom przebywającym w rodzinnej pieczy zastępczej, poprzez działania podnoszące ich kompetencje szkolne, społeczne, rozwijające motorykę małą oraz zasób słownictwa, pomoc w odrabianiu zadań domowych, przygotowania do sprawdzianów i prac pisemnych, pomoc w nauce do egzaminów, współpraca z pracownikami PCPR w Wadowicach. Zgodnie z ustaleniami Wolontariusze samodzielnie przygotowują zajęcia dostosowane do możliwości i potrzeb dzieci objętych ww. formą wsparcia.

7) Pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym Rodzinne Domy Dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu

PCPR w Wadowicach realizuje działania służące integracji istniejących rodzin zastępczych poprzez proponowanie rodzinom aktywności obejmujących możliwość udziału w grupach wsparcia, szkoleniach oraz imprezach integracyjnych, które adresowane są do wszystkich rodzin. Co roku w ramach obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego organizowane są wydarzenia mające na celu zwrócenie uwagi na problem osamotnionych oraz odrzuconych dzieci. Dodatkowo mają także uhonorować wysiłek, jaki podejmują na co dzień Rodzice Zastępczy oraz być wyrazem podziękowania za ich pracę wkładaną każdego dnia w opiekę i wychowanie dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Dzień ten jest także okazją do promowania rodzicielstwa zastępczego oraz integracji wszystkich rodzin zastępczych.

8) Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

– w ramach której rodziny zastępcze, przedstawiciele ośrodka adopcyjnego, pedagogzy, psychologzy, asystenci rodzin, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz rodzice biologiczni, z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej omawiają aktualną sytuację życiową dzieci, opiniując zasadność ich dalszego pobytu w pieczy zastępczej. W przypadku dzieci w wieku do 3 r. ż. posiedzenia odbywają się co trzy miesiące a w przypadku dzieci starszych raz na 6 miesięcy.

9) Ocena rodziny zastępczej i prowadzącego Rodzinny Dom Dziecka - Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokonuje oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia funkcji oraz jakości wykonywanej pracy, zgodnie z art. 132 ustawy.

10) Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną – dziecko pozbawione opieki rodziców biologicznych, najpełniej zabezpiecza adopcja.

Adopcja, zwana także przysposobieniem, oznacza przyjęcie przez małżonków lub osobę samotną osieroconego dziecka. Poprzez adopcję następuje nawiązanie więzi emocjonalnych i prawnych tak, jak w rodzinie biologicznej. Dziecko odnajduje nowych rodziców, a jednocześnie nabywa prawa wynikające z Kodeksu Rodzinnego, co zabezpiecza je na całe życie. W tym celu PCPR, jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej kontynuuje współpracę z Ośrodkiem Adopcyjnym TPD w Krakowie w zakresie zgłaszania informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną.

11) Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej - pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej stale podnoszą swoje kwalifikacje w zakresie pracy z rodziną i dzieckiem poprzez udział w szkoleniach i konferencjach.

12) Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi – PCPR w Wadowicach w ramach realizacji zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej podejmuje współpracę z szeroko rozumianym środowiskiem lokalnym. Dotychczas współpracowano z placówkami oświatowymi, sądami, kuratorami sądowymi, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, ośrodkami pomocy społecznej, placówkami medycznymi, ośrodkiem adopcyjnym, organizacjami pozarządowymi, Komendą Powiatową Policji, Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą „Promyk” w Radoczy, Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą „Nowy Dom” w Radoczy, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Radoczy i innymi instytucjami

działającymi w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. Szczególnie ścisła współpraca prowadzona jest z III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego w Wadowicach, który wydaje postanowienia o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Kontynuowana jest także bezpośrednia współpraca z pedagogami szkolnymi, wychowawcami szkół i przedszkoli oraz ośrodkami pomocy społecznej. Dzięki zebranych informacjom koordynatorzy i pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej mają możliwość potwierdzenia swoich spostrzeżeń bądź zwrócenia uwagi na inne trudności wymagające pomocy, wsparcia, a czasami natychmiastowej interwencji. Organizowane są posiedzenia w celu dokonania okresowej oceny sytuacji dziecka, prowadzona jest korespondencja oraz konsultacje telefoniczne służące wymianie informacji oraz wypracowania wspólnego stanowiska przy opracowywaniu planu pomocy dziecku. Często też pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej uczestniczą w spotkaniach organizowanych na terenie placówek oświatowych, itp. W ramach doradztwa metodycznego dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Powiatu w tut. PCPR cyklicznie organizowane są, 1 raz na kwartał, spotkania w ramach Grupy Roboczej asystentów rodzin i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W spotkaniach uczestniczą pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Wadowickiego. Takie spotkania służą wymianie doświadczeń, omówieniu aktualnych przepisów prawnych oraz nawiązaniu relacji interpersonalnych.

- 13) **Organizowanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej** - osoby usamodzielniane co najmniej na rok przed osiągnięciem pełnoletności wskazują osobę, która podejmie się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia. Niejednokrotnie zdarza się tak, że funkcję opiekuna usamodzielnienia pełnią pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto pełnoletni wychowankowie mają możliwość skorzystania z poradnictwa specjalistycznego prawnego oraz psychologicznego w PCPR w Wadowicach, a szczególnie pedagogicznego. Wsparcie pedagogów oraz koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej polega również na motywowaniu wychowanków do kontynuowania nauki oraz do wypełniania postanowień zawartych w programie usamodzielnienia, a także pomocy w sporządzaniu pism, wniosków do instytucji i urzędów, a także monitorowaniu sytuacji szkolnej.

3.2. Rodzinna piecza zastępcza

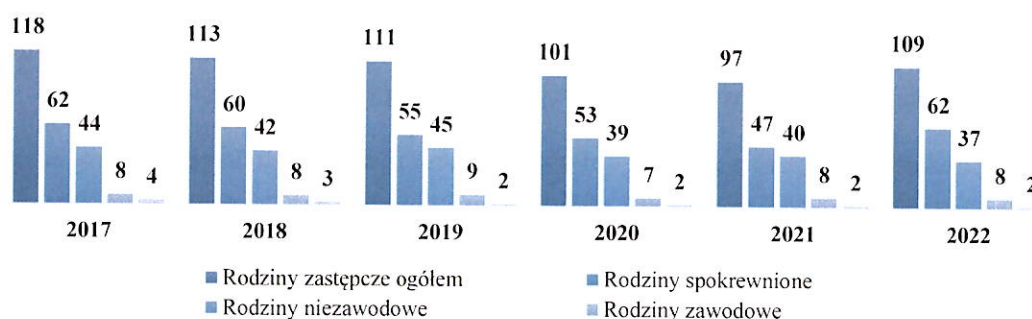
W 2017 roku w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego przebywało 211 dzieci w 116 formach rodzinnej pieczy zastępczej, w tym 85 dzieci w 62 rodzinach spokrewnionych, 63 dzieci w 44 niezawodowych, 44 dzieci przebywało w 8 rodzinach zastępczych zawodowych oraz 19 dzieci w 4 rodzinnych domach dziecka. W roku 2020 liczba dzieci pozostających w rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Wadowickim wyniosła 180 w 101 formach rodzinnej pieczy zastępczej, w tym 78 dzieci w 53 rodzinach spokrewnionych, 53 dzieci w 39 rodzinach niezawodowych, 31 dzieci przebywało w 7 rodzinach zastępczych zawodowych oraz 18 dzieci w 2 rodzinnych domach dziecka. Natomiast w roku 2022 na terenie Powiatu Wadowickiego przebywało 200 dzieci w 109 formach rodzinnej pieczy zastępczej, w tym 92 dzieci w 62 rodzinach spokrewnionych, 49 dzieci w 37 niezawodowych, 44 dzieci przebywało w 8 rodzinach zastępczych zawodowych oraz 15 dzieci w 2 rodzinnych domach dziecka.

W latach poddanych analizie zaobserwowano, że wszystkie dzieci wymagające zabezpieczenia w postaci umieszczenia w pieczy zastępczej w wieku poniżej 10 roku życia zostały umieszczone w rodzinnych formach pieczy zastępczej, natomiast w pieczy instytucjonalnej umieszczane były dzieci powyżej 10 roku życia. Małoletnie dzieci pochodzące z terenu Powiatu Wadowickiego były

umieszczane w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego. Natomiast w przypadku dzieci umieszczanych u osób spokrewnionych zamieszkujących poza terenem Powiatu Wadowickiego zostały zawarte porozumienia z innymi powiatami w kwestii ponoszenia odpłatności za ich pobyt w rodzinnych formach pieczy zastępczej. W latach 2017-2022 roku na terenie Powiatu Wadowickiego w pieczy zastępczej, zarówno w rodzinnych formach, jak również w pieczy instytucjonalnej, nie przebywały dzieci cudzoziemców. Jak wynika z danych przedstawionych na wykresie 3, w latach 2017-2022 ponad połowę wszystkich rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Wadowickiego stanowiły rodziny spokrewnione. Nieco mniej niż 50% ogółu rodzin zastępczych stanowiły rodziny niezawodowe. Najmniej liczną grupą rodzin zastępczych na terenie Powiatu stanowiły rodziny zastępcze zawodowe i Rodzinne Domy Dziecka. W latach 2017-2021 liczba dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego malała. Natomiast w 2022 r. zanotowano tendencję wzrostową.

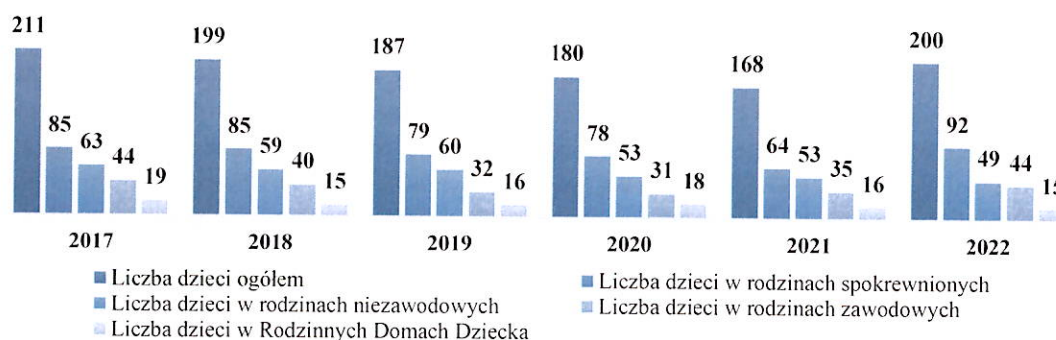
Wykres 3. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022 według typu.

Źródło: Opracowanie własne.

Analogicznie do liczby rodzin, liczba dzieci przebywających w ww. rodzinnych formach pieczy zastępczej z roku na rok malała. W roku 2017 było to 211 wychowanków. W 2021 r. ich liczba zmalała do 168. Z kolei w 2022 r. zanotowano wzrost liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do wartości 200. (wykres 4)

Wykres 4. Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022 w poszczególnych typach rodzin (liczba dzieci w ciągu roku).

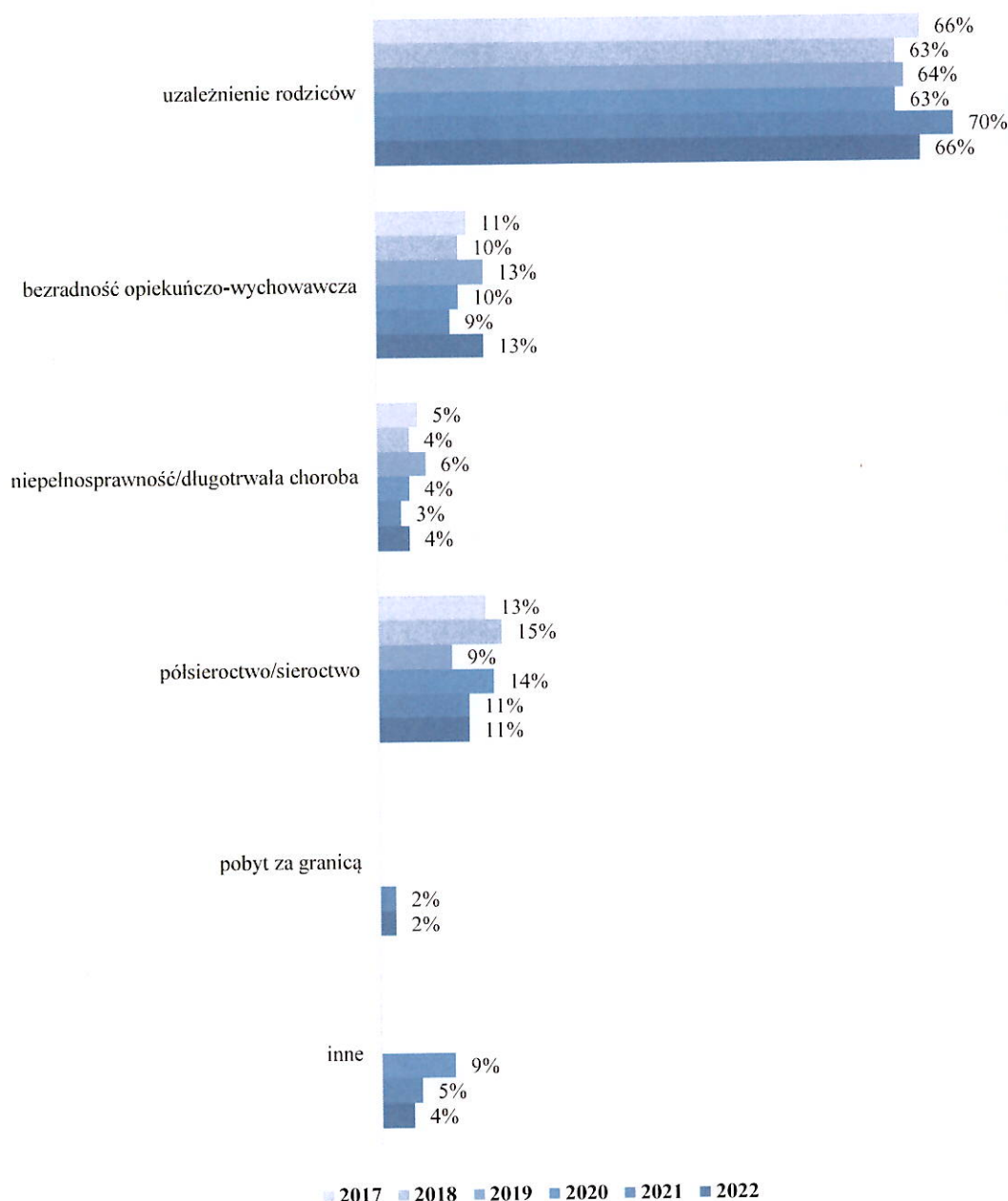
Źródło: Opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, można wskazać, że w przeważającej większości przypadków powodem umieszczenia są uzależnienia rodziców. Wśród kolejnych przyczyn pobytu dzieci w pieczy zastępczej można wyróżnić sieroctwo lub półsieroctwo, bezradność rodziców biologicznych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność

bądź długotrwałą lub ciężką chorobę co najmniej jednego z rodziców. Na wykresie przedstawiono jak w latach 2017-2022 przedstawiał się wynik procentowy ww. przyczyn pobytu dzieci poza środowiskiem rodzinnym (Wykres 5).

Wykres 5. Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017-2022 na terenie Powiatu Wadowickiego.

Źródło: Opracowanie własne.

Szczegółowy wykaz dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego z wyszczególnieniem gminy pochodzenia ujęto w tabeli 24. W latach 2017-2022 najbardziej liczną grupą wychowanków rodzin zastępczych stanowiły dzieci pochodzące z terenu Gminy Andrychów.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim na lata 2024-2026

Tabela 24. Rodziny zastępcze w poszczególnych gminach Powiatu Wadowickiego funkcjonujące w latach 2017-2022.

Gmina	2017					2018					2019					2020					2021					2022				
	S	N	Z	RDDz	S	N	Z	RDDz	S	N	Z	RDDz	S	N	Z	RDDz	S	N	Z	RDDz	S	N	Z	RDDz	S	N	Z	RDDz		
Andrychów	26	17	3	1	23	14	3	1	24	16	2	1	22	15	2	1	21	13	2	1	25	10	2	1						
Brzeźnica	4	0	0	0	4	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0		
Kalwaria Z.	8	3	0	1	5	2	0	1	3	0	0	1	3	0	0	1	4	2	0	1	8	2	0	1						
Lanckorona	1	3	1	0	2	2	1	0	3	3	1	0	2	3	1	0	3	2	1	0	3	1	1	0						
Mucharz	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0		
Spytkowice	1	3	1	0	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0		
Stryszów	0	2	1	0	0	1	1	0	0	4	0	0	0	5	0	0	4	0	1	0	0	4	1	0	0	4	1	0		
Tomice	2	3	0	1	2	3	1	0	2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0		
Wadowice	11	11	0	0	7	9	0	0	8	10	1	0	8	8	1	1	7	7	0	0	8	9	0	0						
Wieprz	8	1	2	0	5	1	2	0	6	2	2	0	6	2	2	0	5	4	2	0	6	3	3	0						

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 25. Liczba spraw w zakresie ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia władzy rodzicielskiej toczących się w Sądzie Rejonowym w Wadowicach w latach 2017-2022.

Sprawa	2017			2018			2019			2020			2021			2022		
	Liczba wszczętych spraw	Liczba wydanych postanowień	Liczba wszczętych spraw	Liczba wydanych postanowień	Liczba wszczętych spraw	Liczba wydanych postanowień	Liczba wszczętych spraw	Liczba wydanych postanowień	Liczba wszczętych spraw	Liczba wydanych postanowień	Liczba wszczętych spraw	Liczba wydanych postanowień	Liczba wszczętych spraw	Liczba wydanych postanowień	Liczba wszczętych spraw	Liczba wydanych postanowień	Liczba wszczętych spraw	Liczba wydanych postanowień
w zakresie ograniczenia i zawieszenia władzy rodzicielskiej lub w zakresie pozbawienia władzy rodzicielskiej	151	88	129	80	125	72	116	59	105	56	82							

Źródło: Dane przekazane przez Sąd Rejonowy w Wadowicach.

Na podstawie danych udostępnionych przez Sąd Rejonowy w Wadowicach można zaobserwować, że liczba wszczynanych spraw i wydawanych postanowień w zakresie ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia władzy rodzicielskiej w latach 2017-2021 malała (tabela 25). Tendencję wzrostową zaobserwowano w roku 2022.

W latach 2017-2019 stopniowemu zmniejszeniu ulegała także liczba dzieci, w stosunku do których wydano postanowienie o umieszczeniu w rodzinnej pieczy zastępczej. Z kolei w latach kolejnych zaobserwowano odwrócenie tego trendu. (tabela 24).

Tabela 26. Liczba wydanych zarządzeń przez Sąd Rejonowy w Wadowicach w zakresie umieszczenia małoletnich dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2022.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba wydanych zarządzeń w zakresie umieszczenia małoletniego w rodzinnej pieczy zastępczej	8	5	6	10	13	12
Liczba wydanych zarządzeń w zakresie umieszczenia małoletniego w instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	0	4	3	5	2

Źródło: Dane przekazane przez Sąd Rejonowy w Wadowicach.

W tabeli 27 przedstawiono, jak na koniec każdego roku z okresu obowiązywania Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 r., przedstawiała się liczba rodzin zastępczych, dzieci w nich umieszczanych oraz liczby umieszczeń w danym roku.

Tabela 27. Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2012-2022.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin zastępczych	140	133	132	124	126	116	113	111	101	97	109
	120*	118*	109*	112*	107*	108*	94*	94*	86*	85*	95*
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	226	229	220	217	222	211	199	187	180	168	200
	192*	183*	187*	187*	183*	180*	156*	159*	141*	147*	158*
Liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych w skali roku	34	38	39	33	35	29	21	27	14	27	49

* Stan na dzień 31.XII. danego roku

Źródło: Opracowanie własne.

Analizując dane dotyczące wieku dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego można zauważyć, iż najbardziej liczną grupę wśród wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017-2022 stanowiły osoby w okresie dorastania 14 – 17 lat oraz dzieci i młodzież w wieku 7 – 13 lat. Na tej podstawie wnioskować można, iż nadal w ciągu najbliższych lat głównym zadaniem PCPR w Wadowicach będzie koncentracja na dorastających wychowankach pieczy zastępczej oraz pomoc w procesie ich usamodzielnienia. Natomiast problemy, z jakimi mogą się spotkać opiekunowie zastępczy będą dotyczyły zagrożeń związanych z okresem dojrzewania t.j. motywowania dzieci do nauki, wpływu nowych technologii na funkcjonowanie dziecka, problematyki uzależnień, dlatego kolejnym zadaniem powinno być podejmowanie działań z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania niepożądanym sytuacjom wychowawczym.

Analiza danych za okres od 2012 roku do 2021 roku (tabela 27) wskazuje, iż zarówno liczba dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jak również liczba funkcjonujących rodzin zastępczych miała tendencję zniżkową. Podobnie rzecz się ma w przypadku liczby dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych w skali roku, która w ostatnich

latach spada w porównaniu z liczbą wcześniejszych umieszczeń. Powodem ww. sytuacji może być niż demograficzny, spadek liczby zawieranych małżeństw oraz wzrastająca liczba rozwodów.

Tabela 28. Wiek dzieci przeżywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.

Rok	Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	w rodzinach zastępczych spokrewnionych	w rodzinach zastępczych niezawodowych	w rodzinach zastępczych zawodowych	w Rodzinnych Domach Dziecka	OGÓŁEM
2017	Ogółem	74	57	33	16	180
	poniżej 1 roku	0	0	2	1	3
	1 – 3 lat	5	2	6	2	15
	4 – 6 lat	1	1	3	1	6
	7 – 13 lat	28	16	12	4	60
	14 – 17 lat	27	20	8	4	59
	18 – 24 lata	13	18	2	4	37
2018	Ogółem	71	47	28	10	156
	poniżej 1 roku	0	0	0	0	0
	1 – 3 lat	4	1	3	0	8
	4 – 6 lat	4	0	3	0	7
	7 – 13 lat	26	14	14	3	57
	14 – 17 lat	33	17	7	2	59
	18 – 24 lata	4	15	1	5	25
2019	Ogółem	71	50	26	12	159
	poniżej 1 roku	0	0	1	0	1
	1 – 3 lat	1	0	1	2	4
	4 – 6 lat	7	1	5	0	13
	7 – 13 lat	22	17	9	2	50
	14 – 17 lat	33	19	8	3	63
	18 – 24 lata	8	13	2	5	28
2020	Ogółem	58	45	22	16	141
	poniżej 1 roku	0	0	0	0	0
	1 – 3 lat	0	1	2	2	5
	4 – 6 lat	6	1	3	2	12
	7 – 13 lat	18	14	10	3	45
	14 – 17 lat	22	16	4	3	45
	18 – 24 lata	12	13	3	6	34
2021	Ogółem	58	46	28	15	147
	poniżej 1 roku	0	0	4	0	4
	1 – 3 lat	0	0	3	1	4
	4 – 6 lat	8	4	4	1	17
	7 – 13 lat	17	17	8	4	46
	14 – 17 lat	19	14	6	2	41
	18 – 24 lata	14	11	3	7	35
2022	Ogółem	78	41	30	9	158
	poniżej 1 roku	0	0	0	0	0
	1 – 3 lat	4	2	4	0	10
	4 – 6 lat	5	3	2	0	10
	7 – 13 lat	31	11	13	4	59
	14 – 17 lat	24	17	7	1	49
	18 – 24 lata	8	13	2	5	28

Źródło: Opracowanie własne.

W latach poddanych analizie najbardziej liczną grupę wiekową w rodzinach zastępczych w każdej z kategorii rodziny tworzą osoby w wieku 51 – 60 lat. Należy zwrócić szczególną uwagę na osoby pełniące funkcję zawodowych rodzin zastępczych z racji faktu, iż osoby te zbliżają się do wieku emerytalnego i istnieje ryzyko, że w momencie osiągnięcia uprawnień do świadczeń emerytalnych zrezygnują z pełnionej funkcji.

Tabela 29. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022 według grup wiekowych* (stan na dzień 31.XII).

		Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodzinne domy dziecka	OGÓŁEM
2017	Ogółem	56	41	6	3	106
	Do 21 lat	0	1	0	0	1
	22 – 30 lat	13	2	0	0	15
	31 – 40 lat	5	11	2	1	19
	41 – 50 lat	4	11	3	1	19
	51 – 60 lat	6	13	1	1	20
	61 – 70 lat	22	3	0	0	25
	71 lat i więcej	6	0	0	0	6
2018	Ogółem	49	34	7	2	92
	Do 21 lat	1	0	0	0	1
	22 – 30 lat	7	2	0	0	9
	31 – 40 lat	6	6	2	0	14
	41 – 50 lat	5	10	3	1	19
	51 – 60 lat	7	13	2	1	23
	61 – 70 lat	18	3	0	0	21
	71 lat i więcej	5	0	0	0	5
2019	Ogółem	49	36	7	2	94
	Do 21 lat	0	0	0	0	0
	22 – 30 lat	8	3	0	0	11
	31 – 40 lat	4	5	2	0	11
	41 – 50 lat	4	10	2	1	17
	51 – 60 lat	10	16	3	1	30
	61 – 70 lat	15	1	0	0	16
	71 lat i więcej	8	1	0	0	9
2020	Ogółem	43	34	7	2	86
	Do 21 lat	1	0	0	0	1
	22 – 30 lat	7	2	0	0	9
	31 – 40 lat	2	4	2	0	8
	41 – 50 lat	3	11	2	1	17
	51 – 60 lat	7	14	3	1	25
	61 – 70 lat	16	2	0	0	17
	71 lat i więcej	7	1	0	0	8
2021	Ogółem	43	33	7	2	85
	Do 21 lat	1	0	0	0	1
	22 – 30 lat	7	2	0	0	9
	31 – 40 lat	3	6	0	0	9

2022	41 – 50 lat	3	13	3	0	19
	51 – 60 lat	9	10	4	2	25
	61 – 70 lat	11	2	0	0	13
	71 lat i więcej	9	0	0	0	9
	Ogółem	54	31	8	2	95
	Do 21 lat	1	0	0	0	1
	22 – 30 lat	9	1	0	0	10
	31 – 40 lat	2	8	1	0	11
	41 – 50 lat	5	13	3	0	21
	51 – 60 lat	14	9	4	2	29
	61 – 70 lat	13	0	0	0	13
	71 lat i więcej	10	0	0	0	10

*w przypadku małżeństw uwzględniono wiek młodszego z małżonków.

Źródło: Opracowanie własne.

Spadek liczby rodzin zawodowych i niezawodowych najprawdopodobniej wynika z braku zainteresowania pełnieniem funkcji rodziny zastępczej przez potencjalnych kandydatów. Szczególnie dotkliwy jest brak rodzin zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistycznych, do których mogłyby być kierowane dzieci z poważnymi deficytami wychowawczymi lub zdrowotnymi. Niewystarczająca liczba chętnych może wynikać z przeszkód natury psychologicznej: braku gotowości do podjęcia odpowiedzialności za wychowanie dzieci, które mogą potencjalnie sprawiać trudności opiekuńczo-wychowawcze; nieustabilizowanej własnej sytuacji rodzinnej, finansowej, mieszkaniowej, zawodowej; mylnego pojmowania funkcji rodziny zastępczej i roli, jaką powinna pełnić; braku gotowości do poświęcenia czasu własnego na realizację wymagań wynikających z ustawy, tj. współdziałania z koordynatorem, udziału w posiedzeniach okresowej oceny dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Inne problemy stanowiące barierę w pozyskiwaniu kandydatów to: negatywny obraz rodzin zastępczych w mediach, związany z nagłaśnianiem incydentalnych nieprawidłowości w ich funkcjonowaniu, przy jednoczesnym braku zainteresowania i podkreślania pozytywnych przykładów rodzicielstwa zastępczego; obawy kandydatów przed: kontaktami z rodzicami biologicznymi dzieci, obserwacją i oceną ze strony środowiska lokalnego i różnych instytucji, opinią środowiska, że kandydaci decydują się zostać rodziną zastępczą w celu pozyskania dodatkowego źródła utrzymania; utrudniony dostęp do nieodpłatnych specjalistycznych usług medycznych i terapeutycznych dla dzieci z rodzin zastępczych, czy też długotrwałość procedur sądowych w kwestii uregulowania prawnej sytuacji dziecka.

3.2.1. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026

Na terenie Powiatu Wadowickiego stale podejmowane są działania ukierunkowane na rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, w szczególności rodzin zastępczych zawodowych i Rodzinnych Domów Dziecka. Powyższa forma wsparcia małoletnich znajdujących się w trudnej sytuacji rodzinnej, umożliwia stworzenie im optymalnych warunków opiekuńczo-wychowawczych i rozwojowych. Umieszczanie, zwłaszcza dzieci w wieku poniżej 10 roku życia w rodzinnej pieczy zastępczej sprzyja nawiązywaniu terapeutycznych więzi z opiekunami, odbudowie poczucia bezpieczeństwa i poczucia własnej wartości, a w dalszej perspektywie usprawnienie procesu pomocy dziecku w zabezpieczeniu jego potrzeb zdrowotnych, edukacyjnych, społecznych i emocjonalnych. Ponadto pobyt w rodzinnej pieczy zastępczej sprzyja indywidualizacji wsparcia, z uwzględnieniem osobistych potrzeb wychowanka, także po uzyskaniu przez niego pełnoletności.

Do Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej stale spływają zapytania o umieszczenie dzieci pochodzących z innych powiatów w pieczy na terenie Powiatu Wadowickiego. Dotychczas dzieci, pochodzące z terenu Powiatu Wadowickiego, których sytuacja życiowa wymagała udzielenia zabezpieczenia w formie umieszczenia w pieczy zastępczej były umieszczane w formach pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego. Zaznaczyć należy, że wszystkie dzieci poniżej 10 roku życia były zabezpieczane wyłącznie w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Zapotrzebowanie na tworzenie nowych form rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności form zawodowych i specjalistycznych, jest duże. W tabeli 30 przedstawiono limity dotyczące tworzenia rodzin zastępczych zawodowych. Plan ten może ulec zmianie w związku z bieżącymi okolicznościami.

Tabela 30. Limit zastępczych rodzin zawodowych.

Typ zawodowej rodziny zastępczej	Rok		
	2024	2025	2026
Pogotowie rodzinne	2	2	2
Specjalistyczna rodzina zastępcza	1	1	1
Zawodowa rodzina zastępcza	10	11	11
Rodzinny Dom Dziecka	2	3	3
OGÓŁEM	15	17	17

Źródło: Opracowanie własne.

W sytuacji braku możliwości osiągnięcia limitu rodzin zastępczych zawodowych lub zmniejszenia ich liczby należałoby rozważyć utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego dla małych dzieci.

3.3. Instytucjonalna piecza zastępcza

Na terenie Powiatu Wadowickiego funkcjonują dwie koedukacyjne placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego:

- 1) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Nowy Dom” w Radoczy, ul. Dworska 9/2 dla 14 wychowanków.
- 2) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Promyk” w Radoczy, ul. Dworska 9/1 dla 12 wychowanków.

Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dzieci w ww. placówkach w 2022 roku wynosiły 6.263 zł, zgodnie z Zarządzeniem nr 7.2022 Starosty Wadowickiego z dnia 16 lutego 2022 roku.

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. w POW „Nowy Dom” przebywało łącznie 21 wychowanków (w tym 9 chłopców i 12 dziewcząt). W ww. okresie do placówki przyjęto 9 wychowanków (5 chłopców i 4 dziewcząt). Stan wychowanków na 31.12.2022 r. w „Nowym Domu” wynosił 10 dzieci.

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. w POW „Promyk” przebywało łącznie 19 wychowanków (w tym 6 chłopców i 13 dziewcząt). W ww. okresie do placówki przyjęto 7 wychowanków (1 chłopiec i 6 dziewcząt). Stan wychowanków na 31.12.2022 r. w „Promyku” wynosił 10 dzieci.

Główną przyczyną umieszczania dzieci w placówkach była niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców oraz nierealizowanie obowiązku szkolnego przez wychowanków. W 3 przypadkach dzieci pochodziły z rodzin zastępczych (POW „Nowy Dom”).

W instytucjonalnej pieczy zastępczej na dzień 31.12.2022r. przebywały dzieci w wieku od 12 lat do 19 lat. W tym 2 dzieci w POW „Nowy Dom” było jednocześnie wychowankami Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, a 5 wychowanków POW „Promyk” było jednocześnie wychowankami Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego. Wychowankowie placówek realizują obowiązek szkolny na różnych szczeblach kształcenia począwszy od szkoły podstawowej do szkoły średniej. W tabeli 31 przedstawiono wykaz wychowanków w obu placówkach z uwzględnieniem wieku.

Tabela 31. Wykaz dzieci z podziałem na wiek (stan na dzień 31.12.2022 r.)

Wiek	POW „Nowy Dom”	POW „Promyk”	Ogółem
12 – 13 lat	3	1	4
14 – 17 lat	6	7	13
18 – 20 lat	1	2	3
Łącznie	10	10	20

Źródło: Opracowanie własne

W ciągu 2022 roku POW „Nowy Dom” opuściło łącznie 11 wychowanków, w tym: 3 chłopców i 8 dziewcząt, przy czym 7 dzieci opuściło placówkę i 4 pełnoletnich usamodzielniało się. Placówkę „Promyk” opuściło 9 wychowanków, w tym: 3 chłopców i 6 dziewcząt, przy czym 5 dzieci opuściło placówkę, a 4 pełnoletnich usamodzielniało się.

Tabela 32. Przyczyny opuszczenia POW „Nowy Dom” i POW „Promyk” w 2022 roku.

Przyczyna opuszczenia	POW „Nowy Dom”	POW „Promyk”
Pełnoletni wychowankowie:	7	4
Powrót pod opiekę rodziny biologicznej	1	2
Zamieszkanie w mieszkaniu chronionym	3 (2 w Radocy, 1 w Jaworznie)	1
Dom Pomocy Społecznej	0	1
Założyły własne gospodarstwo domowe	2	0
Inne (zamieszkanie w rodzinie zaprzyjaźnionej)	1	0
Nieletni wychowankowie:	4	5
Powrócili pod pieczę rodziców/opiekunów prawnych (decyzja Sądu)	3	2
Pobyt w Zakładzie Pielęgnacyjno – Opiekuńczym Psychiatrycznym w Zbrosławicach	0	1
Zawarcie związku małżeńskiego (zgoda Sądu)	0	1
Przeniesienie z placówki opiekuńczo – wychowawczej do innej placówki opiekuńczo - wychowawczej	0	1
Umieszczenie w MOW i zwolnienie z POW (decyzja Sądu)	1	0

Źródło: Opracowanie własne.

W ostatnich latach główną przyczyną wydania stosownych skierowań do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Radocy była niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców oraz nierealizowanie obowiązku szkolnego przez wychowanków. Powiat Wadowicki, w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej, podejmuje działania ukierunkowane na zapewnienie wychowankom warunków do wszechstronnego rozwoju psychofizycznego, odbudowy poczucia bezpieczeństwa i poczucia własnej wartości, wzmocnienia kompetencji szkolnych, zdobycia doświadczeń życiowych i umiejętności radzenia sobie w nowych warunkach i nowym otoczeniu, przyswojenia społecznie akceptowanych zasad i norm współżycia społecznego oraz kultury czasu wolnego i wypoczynku.

3.4. Świadczenia i odpłatności

Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie małoletniego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie. Wysokość kwot świadczeń przysługujących rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz wysokość pomocy dla osoby usamodzielnianej począwszy od dnia 01.06.2023 roku została zwaloryzowana wskaźnikiem wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Tabela 33. Świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych i Rodzinnych Domów Dziecka udzielone w latach 2017-2022.

Rok	Świadczenie pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	Dodatek wychowawczy „500 plus”	Świadczenie „Dobry Start”
2017	1 894 464,05zł	899 580,24 zł	-
2018	1 814 775,00 zł	830 297,16 zł	45 300,00 zł
2019	1 764 28,00 zł	795 891,82 zł	40 500,00 zł
2020	1 661 447,00 zł	711 830,51 zł	35 700,00 zł
2021	1 767 907,87 zł	702 650,01 zł	1 500,00 zł
2022	1 892 579,37 zł	269 377,00 zł	-

Źródło: Opracowanie własne.

Obecnie świadczenia dla rodzin zastępczych na każde umieszczone dziecko wynoszą odpowiednio:

- **899 złotych miesięcznie** – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- **1361 złotych miesięcznie** - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka;
- **274 złotych miesięcznie** - dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności;
- **raz w roku** - dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku 6 do 18 roku życia;
- **jednorazowo** świadczenia na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka;
- **jednorazowo lub okresowo** - świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki;
- **500 zł miesięcznie** – dodatek wychowawczy 500 plus;

Powiat Wadowicki w latach 2017-2022 realizował porozumienia dotyczące pokrywania kosztów utrzymania dzieci pochodzących z terenu Powiatu Wadowickiego, a umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. Jednocześnie realizowano porozumienia dotyczące zwrotu kosztów utrzymania dzieci pochodzących z innych powiatów, a umieszczonych w rodzinach zastępczych w Powiecie Wadowickim. W poniższej tabeli zestawiono informacje na temat liczby dzieci oraz wysokości wydatków i dochodów z tytułu umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela 34. Porozumienia z innymi powiatami w zakresie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2022.

Rok	Liczba dzieci pochodzących z Powiatu Wadowickiego umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów	Wydatki Powiatu	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego pochodzących z innych powiatów	Dochody
2017	32	347 779,26 zł	23	299 928,61 zł
2018	31	294 024,40 zł	24	363 569,38 zł
2019	26	277 023,68 zł	24	315 642,91 zł
2020	25	261 760,11 zł	23	230 686,01 zł
2021	23	273 397,43 zł	29	432 901,27 zł
2022	31	331 557,63 zł	37	573 453,84 zł

Źródło: Opracowanie własne.

W latach 2017-2022 r. wszczynano postępowania o ustalenie opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w stosunku do rodziców biologicznych. Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego i analizie zebranych materiałów wydawano w stosunku do ww. decyzje dotyczące odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dzieci w rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej. Decyzje o dostąpieniu od ustalenia opłaty zostały wydane na mocy uchwał Rady Powiatu w Wadowicach w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej lub dziecka pozbawionego opieki i wychowania rodziców dziecka umieszczonego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej przez sąd. Główne przyczyny odstąpienia od ustalenia opłaty to m.in.: brak dochodu, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, korzystanie osób ze świadczeń pomocy społecznej, jak również wpłacanie przez osoby zobowiązane alimentów (sądowych i dobrowolnych) na rzecz dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. W większości przypadków rodzice biologiczni dzieci oprócz niewydolności wychowawczej, pozostają w bardzo trudnej sytuacji socjalno-bytowej, która skutkuje objęciem pomocą finansową, przez właściwe Ośrodki Pomocy Społecznej (informacje potwierdzone w opinii asystenta rodziny lub pracownika socjalnego). Zaznaczyć także należy, iż często występują trudności w ustaleniu faktycznej sytuacji socjalno-bytowej rodziców biologicznych z uwagi na brak z ich strony chęci do współpracy z instytucjami pomocy społecznej, występujący problem z uzależnieniem zobowiązanych, jak również niechęć do podjęcia jakichkolwiek działań mających na celu przejęcie opieki nad dziećmi oraz nieprzebywanie pod podanym adresem. Postępowanie administracyjne wielokrotnie jest długotrwałe, ponieważ wydanie ostatecznej decyzji wymaga ustalenia miejsca pobytu oraz sytuacji socjalno-bytowej zobowiązanych, którzy przebywają w kraju i za granicą.

Tabela 35. Opłata rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w latach 2017-2022.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba wszczętych postępowań o ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	191	174	156	154	121	126
Liczba wydanych decyzji o odstąpieniu ustalenia opłaty	162	160	150	104	75	87

Źródło: Opracowanie własne.

3.5. Usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Na mocy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, usamodzielnianym wychowankom, którzy po osiągnięciu pełnoletności, opuścili rodzinną bądź instytucjonalną pieczę zastępczą, przysługuje pomoc finansowa na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie.

- a) **Pomoc na kontynuowanie nauki** jest przyznawana w wysokości **681 zł** miesięcznie, na czas nauki, jednak nie dłużej niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia. Nie obowiązuje tu kryterium dochodowe.
- b) **Pomoc na usamodzielnienie** można przyznać osobie usamodzielnianej nie później niż do ukończenia przez nią 26 roku życia, która
 - opuściła spokrewnioną rodzinę zastępczą po nie mniej niż trzech latach pobytu, wynosi **4486 zł**;
 - opuściła niezawodową rodzinę zastępczą, zawodową rodzinę zastępczą, Rodzinny Dom Dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, w wysokości:
 - nie mniej niż **8968 zł**, w przypadku przebywania w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat;
 - nie mniej niż **4486 zł**, w przypadku przebywania w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat;
 - nie mniej niż **2244 zł**, w przypadku przebywania w pieczy zastępczej przez okres od 1 do 2 lat.
- c) **Pomoc na zagospodarowanie** można przyznać osobie usamodzielnianej nie później niż do ukończenia przez nią 26 roku życia, jednorazowo w wysokości nie niższej niż **2039 zł**, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż **4077 zł**. Ww. pomoc może być udzielona w formie rzeczowej.

Usamodzielnienie wychowanka opuszczającego rodzinną bądź instytucjonalną pieczę zastępczą jest procesem wieloetapowym, który formalnie rozpoczyna się nie później niż na rok przed ukończeniem przez niego 18 roku życia. Wyznaczony zostaje wówczas opiekun usamodzielnienia, czyli osoba pozostająca w kontakcie z wychowankiem, deklarująca chęć czuwania nad procesem jego usamodzielnienia. Na miesiąc przed ukończeniem 18 roku życia wychowanek, wraz z opiekunem usamodzielnienia sporządza Indywidualny Program Usamodzielnienia, w którym ujmuje swoje plany dotyczące miejsca zamieszkania po opuszczeniu pieczy zastępczej, planów dotyczących edukacji, terminów skorzystania z przysługującej pomocy finansowej, itp. Po osiągnięciu przez wychowanka pełnoletności, ww. dokument stanowi punkt odniesienia dla oferowanej pomocy i wsparcia w ramach systemu pieczy zastępczej. W porozumieniu z opiekunem usamodzielnienia wychowanek może dokonać zmian w IPU, które zatwierdza Dyrektor PCPR w Wadowicach. Za osobę w pełni usamodzielnioną uznaje się wychowanka, który zrealizował założenia zawarte w IPU lub poinformował pisemnie o zakończeniu procesu usamodzielnienia oraz przedstawił Ocenę Procesu Usamodzielnienia sporządzoną wraz z opiekunem usamodzielnienia i zatwierdzoną przez Dyrektora PCPR. Niezależnie od podjętej decyzji o usamodzielnieniu, wychowanek ma prawo do otrzymania świadczeń na usamodzielnienie oraz zagospodarowanie w formie rzeczowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że w Powiecie Wadowickim największą grupę osób usamodzielnianych stanowią wychowankowie, którzy nie ukończyli 21 roku życia, mimo iż ostateczny termin zakończenia ww., procesu może zostać wydłużony nie później niż do ukończenia przez nich 26 roku życia. Często decyzja wychowanka o całkowitym usamodzielnieniu się jest podejmowana pod wpływem silnych emocji, potrzebie decydowania o sobie samym, znużenia nauką i chęcią podjęcia pracy, celem zwiększenia swoich dochodów. Młodzież skuszona perspektywą łatwego zarobku decyduje się na zakończenie procesu usamodzielnienia, co często wiąże się z przerwaniem nauki. Jednak jest to krok w dłuższej perspektywie nieprzemyślany, ponieważ uzyskanie w krótkim czasie stałego źródła dochodu jest często dla nich nieosiągalne, a brak wykształcenia lub wykształcenie niepełne przekłada się na jakość podejmowanego zatrudnienia. Efektem czego osoby opuszczające pieczę zastępczą, prezentują bierną postawę na rynku pracy, mają niską motywację do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych i wykształcenia oraz poprawy warunków mieszkaniowych.

Z powyższej analizy wynika również fakt, że wraz z upływem lat coraz mniej wychowanków decyduje się na długotrwały pobyt w pieczy zastępczej, tzn. do 25 roku życia. Coraz częściej wychowankowie składają wnioski o pomoc na kontynuowanie nauki, odchodząc z rodziny zastępczej i decydując się na powrót do środowiska rodzinnego, nierzadko wracając do warunków przed umieszczeniem w pieczy zastępczej. Szansą dla osób, które pochopnie podejmą decyzję o opuszczeniu rodziny zastępczej po osiągnięciu pełnoletności jest możliwość powrotu do zastępczego środowiska rodzinnego w szczególnie uzasadnionych przypadkach na mocy art. 37 ust 4-5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Mając na uwadze dobro wychowanków, także po opuszczeniu struktur systemu pieczy zastępczej, należy nieprzerwanie dążyć do uzyskania wysokiego standardu opieki nad usamodzielnianymi wychowankami pieczy zastępczej, uwzględniającego przede wszystkim działania ukierunkowane na poprawę i wzmacnianie ich potrzeb emocjonalnych, rozwój osobisty, motywację do podnoszenia kwalifikacji, tworzenie optymalnych warunków do rozwijania samodzielności i wzmacniania kompetencji społecznych, oraz umiejętności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i załatwiania spraw urzędowych. Jednym z ważniejszych aspektów rozwoju systemu wsparcia młodzieży usamodzielniającej się, jest stałe doskonalenie i rozwój kompetencji osób świadczących pomoc.

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT jako narzędzie, które pozwala na ukazanie zarówno mocnych, jak i słabych stron funkcjonowania systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w Powiecie Wadowickim oraz szans i zagrożeń, jakie podejmowane działania za sobą niosą. Staje się ono pomocne podczas planowania i ustalania kierunków rozwoju. Polega ona na wyszczególnieniu:

- **mocnych stron** (*strenghts*) – zasobów i zalet systemu pieczy zastępczej, które mogą zostać wykorzystane w celu wzmocnienia działań na rzecz dziecka i rodziny;
- **słabych stron** (*weaknesses*) – ograniczeń systemu pieczy zastępczej utrudniających podejmowanie działań;
- **szans** (*opportunities*) – istniejących lub przewidywanych tendencji i procesów zachodzących w systemie pieczy zastępczej sprzyjających jego rozwojowi i doskonaleniu;
- **zagrożeń** (*threats*) - istniejących lub przewidywanych tendencji i procesów zachodzących w systemie pieczy zastępczej zagrażających jego rozwojowi i doskonaleniu.

Tabela 36. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
⇒ wykształcenie i kwalifikacje zawodowe osób pracujących na rzecz dziecka i rodziny w Powiecie Wadowickim	⇒ funkcjonowanie tylko 1 zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego
⇒ współpraca międzyinstytucjonalna	⇒ zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców biologicznych względem dzieci
⇒ dostępność poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego i prawnego) oferowanego przez ORPZ	⇒ dziedziczenie negatywnych wzorców rodzicielskich w środowiskach dysfunkcyjnych
⇒ funkcjonowanie na terenie Powiatu 1 Rodzinnego Domu Dziecka, 7 zawodowych rodzin zastępczych oraz 1 zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego	⇒ niechęć bądź wstyd osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej do korzystania z poradnictwa specjalistycznego
⇒ organizowanie w ramach działalności ORPZ szkoleń dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	⇒ brak osób z wykształceniem kierunkowym chętnych do podejmowania pracy na stanowisku asystenta rodziny (umowy cywilno-prawne, niepewne, ograniczone czasowo okresy zatrudnienia, często w ramach projektów, specyfika pracy w dysfunkcyjnym środowisku, niskie zarobki, brak wsparcia)
⇒ organizowanie szkoleń tematycznych dla opiekunów zastępczych, podnoszących ich kompetencje w ramach pełnionej funkcji	⇒ niewystarczający poziom wymiany informacji i doświadczeń oraz wypracowania wspólnych działań przez instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny
⇒ prowadzenie działań na rzecz promocji idei rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu	
⇒ prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych	

⇒ organizowanie spotkań grupy roboczej dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych z terenu Powiatu ⇒ pozyskiwanie wolontariuszy wspierających rodziny zastępcze ⇒ funkcjonowanie 2 placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu ⇒ konkurencyjny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w porównaniu do innych powiatów ⇒ wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia ⇒ mieszkania treningowe	⇒ brak mieszkań wspomaganych oraz środków na ich utworzenie ⇒ niewielka liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny na terenie Powiatu Wadowickiego w szczególności w gminach wiejskich Powiatu ⇒ niewystarczająca liczba specjalistów z zakresu psychiatrii dziecięcej ⇒ brak placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego dla dzieci poniżej 10 r.ż. ⇒ brak placówek wsparcia dziennego w niektórych gminach wiejskich
SZANSE	ZAGROŻENIA
⇒ wzrost liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej ⇒ skrócenie okresu pobytu dzieci w pieczy zastępczej poprzez powrót do rodziny biologicznej lub w przypadku dzieci z uregulowaną sytuacją prawną możliwość przysposobienia ⇒ profesjonalizacja kadr ORPZ i POW ⇒ rozpoczęcie działalności Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i Młodzieży w Andrychowie ⇒ wzrost świadomości społecznej w zakresie wsparcia dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej ⇒ identyfikacja władz lokalnych z problemami społeczności	⇒ wypalenie zawodowe funkcjonujących na terenie Powiatu rodzin zastępczych oraz osób pracujących w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej ⇒ brak współpracy ze strony rodziców biologicznych ukierunkowanej na powrót dziecka do rodziny ⇒ trudności we współpracy z innymi instytucjami zaangażowanymi w pomoc dziecku i rodzinie ⇒ problemy wychowawcze wśród dzieci w pieczy zastępczej ⇒ brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zgłaszających się z własnej woli ⇒ ubożenie i rozwarstwienie społeczeństwa ⇒ postępujący kryzys rodziny i postaw rodzicielskich ⇒ problemy zdrowotne dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej

Źródło: Opracowanie własne.

V. Cele Programu, plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej oraz plan ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 jest optymalizacja funkcjonowania systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego oraz usprawnienie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

Odebranie dziecka z rodziny biologicznej, zgodnie z założeniem ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powinno być rozwiązaniem brany pod uwagę po wyczerpaniu innych możliwości wsparcia dziecka i rodziny. W momencie umieszczenia dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej, celem podmiotów organizujących i realizujących ww. zadanie jest zapewnienie optymalnych warunków do rozwoju i wychowania w poczuciu godności osobowej dziecka. Realizacja tego zadania jest oparta na tworzeniu nowych i rozwoju istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej. Niezwykle istotnym elementem ww. systemu wsparcia jest pomoc w procesie usamodzielniania się pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, którego przebieg zależy od wielu czynników.

Cele niniejszego Programu uwzględniają założenia Strategii Rozwoju Usług Społecznych, polityki publicznej na lata 2021-2030 z perspektywą do 2035 dotyczące m.in.:

- traktowania rozdzielenia rodziny jako ostateczności;
- zapewnienia dziecku kontaktu z rodziną – dziecko powinno być umieszczone możliwie jak najbliżej domu, aby miało możliwość utrzymywania kontaktu z krewnymi (pod warunkiem, że leży to w jego najlepszym interesie), kontynuacji celów edukacyjnych, społecznych i kulturalnych;
- skrócenia pobytu dziecka w rodzinie zastępczej do niezbędnego minimum;
- zapewnienia dziecku na miarę możliwości opieki w środowisku rodzinnym;
- zapewniania opieki stacjonarnej tylko w sytuacji, kiedy jest ona niezbędna, konieczna i leży w najlepiej pojętym interesie dziecka;
- zapewnienia rodzeństwu możliwości wspólnego wychowywania się, z wyłączeniem sytuacji, kiedy wspólny pobyt rodzeństwa w jednym środowisku rodzinnym zagraża ich bezpieczeństwu;
- zapewnienie trwałości środowiska zastępczego, polegające na dokładaniu wszelkich starań, aby nie multiplikować miejsc pobytu dziecka, gdyż częste zmiany środowiska wychowawczego zagrażają procesowi zawiązywania bezpiecznych więzi i właściwemu procesowi socjalizacji.

Planując działania na lata 2024-2026, uwzględniono następujące cele szczegółowe:

1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym nabór i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
2. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych
3. Podnoszenie standardów w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej z uwzględnieniem ograniczenia liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej
4. Pomoc pełnoletnim wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia
5. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie wsparcia dziecka i rodziny.

Organizacja systemu pieczy zastępczej wymaga podejmowania szeregu interdyscyplinarnych działań, które przyporządkowano w poniższej tabeli do poszczególnych celów.

Tabela 37. Ad. 1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym nabór i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Lp.	Działania	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1.	Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez prowadzenie działalności informacyjnej i promującej rodzicielstwo zastępcze jako pożądaną formę wsparcia dziecka i rodziny, poprzez udział w zorganizowanych akcjach propagujących rodzicielstwo zastępcze, dystrybucję materiałów informacyjnych (plakatów, ulotek, banerów), publikacje w lokalnych mediach (prasa, radio, tv, strony www.), prowadzenie rozmów indywidualnych.	Liczba zgłoszeń Liczba przeprowadzonych kampanii i działań	Zwiększenie liczby osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
2.	Diagnoza sytuacji osobistej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Liczba osób objętych diagnozą	Wyłonienie kandydatów posiadających predyspozycje i spełniających kryteria ustawowe do pełnienia pieczy zastępczej nad dzieckiem
3.	Sporządzanie opinii o posiadaniu predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	Liczba sporządzonych opinii	Pełnienie pieczy zastępczej przez osoby posiadające odpowiednią motywację i pożądane kompetencje opiekuńczo-wychowawcze
4.	Tworzenie nowych rodzin zastępczych posiadających odpowiednie przygotowanie	Liczba dzieci umieszczanych w rodzinnych formach pieczy zastępczej	Usprawnienie systemu pieczy zastępczej, wzrost liczby profesjonalnie przygotowanych środowisk rodzinnych gotowych pełnić pieczę zastępczą nad dziećmi znajdującymi się w trudnej sytuacji rodzinnej
5.	Prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba osób, które ukończyły szkolenie	Wzrost poziomu wiedzy i umiejętności w zakresie sprawowania pieczy zastępczej nad dzieckiem

Opracowanie: PCPR w Wadowicach

Tabela 38. Ad. 2. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych.

Lp.	Działania	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1.	Otoczenie rodzin zastępczych profesjonalnym wsparciem ze strony ORPZ	Liczba pracowników ORPZ Liczba rodzin objętych wsparciem	Poprawa jakości współpracy
2.	Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych	Liczba spotkań Liczba osób biorących udział w spotkaniach	Wzmocnienie rodzin zastępczych w zmaganiu się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz trudnościami związanymi z pełnieniem funkcji rodziny zastępczej
3.	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla opiekunów i wychowanków pieczy zastępczej	Liczba porad Liczba osób korzystających z poradnictwa	Usprawnienie procesu wsparcia i pomocy rodzinom zastępczym, niwelowanie deficytów i zaniedbań, poprawa funkcjonowania dzieci i opiekunów
4.	Prowadzenie działalności szkoleniowej dla osób pełniących funkcję rodziny zastępczej	Liczba szkoleń Liczba osób biorących udział w szkoleniu	Wzrost kompetencji opiekuńczo-wychowawczych opiekunów oraz posiadanej przez nich specjalistycznej wiedzy dot. potrzeb dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej oraz obowiązujących przepisów prawa
5.	Zapewnienie wystarczającej ilości środków w budżecie Powiatu na bieżącą działalność na rzecz rozwoju pieczy zastępczej	Liczba osób pobierających świadczenia Kwota wypłaconych świadczeń	Poprawa warunków bytowych dzieci przebywających w pieczy zastępczej Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin zastępczych
6.	Kontynuowanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz poprawy sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Liczba osób i instytucji, z którymi nawiązano kontakt	Usprawnienie systemu wsparcia dziecka i rodziny na terenie Powiatu
7.	Nawiązanie i podtrzymanie współpracy z rodzicami biologicznymi i krewnymi wychowanków pieczy zastępczej	Liczba osób, z którymi nawiązano kontakt Liczba kontaktów/spotkań Liczba dzieci powracających pod pieczę rodziców biologicznych	Wzrost liczby dzieci powracających do wydolnych opiekuńczo i wychowawczo rodzin naturalnych lub rodzin zastępczych, z którymi są spokrewnione

Opracowanie: PCPR w Wadowicach

Tabela 39. Ad. 3. Podnoszenie standardów opiekuńczo-wychowawczych w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych z uwzględnieniem ograniczenia liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Lp.	Działania	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1.	Zapewnienie profesjonalnej kadry wychowawców	Liczba osób zatrudnionych w placówce	Utrzymanie wysokiego standardu opieki oraz kształtowanie pożądanych postaw wychowanków poprzez modelowanie
2.	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba osób korzystających	Poprawa funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży, wzrost kompetencji oraz poczucia własnej wartości wychowanków
3.	Prowadzenie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba przeprowadzonych diagnoz	Dopasowanie odpowiednich oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych, pomocy specjalistycznej oraz wymagań stawianych wobec dziecka
4.	Prowadzenie działalności szkoleniowej dla kadry wychowawców i specjalistów	Liczba szkoleń Liczba osób biorących udział w szkoleniu	Wzrost kompetencji opiekuńczo-wychowawczych opiekunów oraz posiadanej przez nich specjalistycznej wiedzy dot. potrzeb dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej oraz obowiązujących przepisów prawa
6.	Zapewnienie wystarczającej ilości środków w budżecie Powiatu na bieżącą działalność na rzecz rozwoju instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba wychowanków przebywających w POW Wydatkowana kwota	Poprawa warunków bytowych dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej
7.	Kontynuowanie współpracy międzyinstytucjonalnej (z OPS, NGO, MUW, ROPS, szkoły, służba zdrowia, itp.) na rzecz poprawy sytuacji dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba osób i instytucji, z którymi nawiązano kontakt	Usprawnienie systemu wsparcia dzieci i młodzieży przebywających w POW
8.	Nawiązanie i podtrzymanie współpracy z rodzicami biologicznymi i krewnymi wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba osób, z którymi nawiązano kontakt Liczba kontaktów/spotkań Liczba dzieci powracających pod	Wzrost liczby dzieci powracających do wydolnych opiekuńczo i wychowawczo rodzin naturalnych lub rodzin zastępczych, z którymi są spokrewnione

		pieczę rodziców biologicznych	
9.	Utworzenie Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego	Liczba utworzonych placówek Liczba umieszczonych dzieci	Zapewnienie miejsc w pieczy zastępczej dla dzieci, które z różnych powodów nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej
10.	Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Stosunek liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej do liczby dzieci umieszczanych w rodzinnych formach pieczy zastępczej w danym roku kalendarzowym Liczba dzieci powracających pod pieczę rodziców biologicznych	Zapewnienie wystarczającej liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci potrzebujących wsparcia Skuteczna współpraca międzyinstytucjonalna ukierunkowana na powrót dzieci pod pieczę rodziców biologicznych

Opracowanie: PCPR w Wadowicach

Tabela 40. Ad 4. Pomoc pełnoletnim wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia.

Lp.	Działania	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1.	Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia	Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia w procesie usamodzielnienia Liczba realizowanych indywidualnych programów usamodzielnienia	Terminowa i rzetelna realizacja założeń Indywidualnego Programu Usamodzielnienia, Wzrost kompetencji społecznych wychowanków, ich zaradności życiowej i samodzielności oraz pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów
2.	Udzielanie wsparcia finansowego w trakcie kontynuowania nauki po opuszczeniu pieczy zastępczej	Liczba wychowanków pobierających świadczenie na kontynuowanie nauki Kwota wypłaconych świadczeń	Zwiększenie szans usamodzielnianej młodzieży na uzyskanie wykształcenia
3.	Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego usamodzielnianych wychowanków	Liczba wychowanków pobierających przysługujące świadczenia Kwota wypłaconych świadczeń	Zabezpieczenie potrzeb usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej

Opracowanie: PCPR w Wadowicach

Tabela 41. Ad. 5. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie wsparcia dziecka i rodziny.

Lp.	Działania	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1.	Udział w szkoleniach i konferencjach poświęconych tematyce wsparcia dziecka i rodziny	Liczba szkoleń Liczba osób, które ukończyły szkolenie, wzięły udział w konferencji	Wzrost kompetencji zawodowych kadry PCPR
2.	Nawiązanie współpracy międzyinstytucjonalnej (z OPS, NGO, MUW, ROPS, szkoły, służba zdrowia, itp.) na rzecz poprawy sytuacji dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba instytucji i osób, z którymi współpracowano	Usprawnienie systemu wsparcia dziecka i rodziny na terenie Powiatu Wadowickiego
3.	Zapewnienie środków finansowych w budżecie Powiatu na podnoszenie kwalifikacji osób realizujących zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Liczba szkoleń Kwota zabezpieczonych środków	Wzrost kompetencji zawodowych kadry PCPR

Opracowanie: PCPR w Wadowicach

VI. Monitoring i ewaluacja

Monitoring „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim na lata 2024 – 2026” odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji na temat realizacji kierunków działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą w corocznym sprawozdaniu z działalności PCPR w Wadowicach uwzględniającym sprawozdanie z efektów pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Program przewidziany jest na trzy lata i ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

VII. Spis ilustracji

Spis tabel

Tabela 1. Powiat Wadowicki – wybrane dane demograficzne za lata 2017-2022.....	8
Tabela 2. Ruch naturalny ludności w Powiecie Wadowickim w latach 2017-2022.....	10
Tabela 3. Obciążenie demograficzne ludności Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.....	11
Tabela 4. Ludność Powiatu Wadowickiego w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2017-2022.	11
Tabela 5. Ludność Powiatu Wadowickiego w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2017-2022.	12
Tabela 6. Ludność wiejska i miejska Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.	12
Tabela 7. Migracje na pobyt stały w Powiecie Wadowickim w latach 2017-2022.	13
Tabela 8. Gospodarstwa domowe – podział ze względu na liczbę osób.	14
Tabela 9. Gospodarstwa domowe – podział ze względu na skład rodzinny.	14
Tabela 10. Gospodarstwa domowe – podział ze względu na liczbę dzieci.	15
Tabela 11. Gospodarstwa domowe – podział ze względu na typy rodzin.	15
Tabela 12. Instytucje i podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny w Powiecie Wadowickim.....	16
Tabela 13. Obowiązujące Gminne Programy Wspierania Rodziny w gminach Powiatu Wadowickiego.	18
Tabela 14. Liczba rodzin z terenu Powiatu Wadowickiego, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc w latach 2017-2022 - według przyczyn.....	18
Tabela 15. Rodziny z terenu Powiatu Wadowickiego posiadające Kartę Dużej Rodziny w latach 2017-2022.	19
Tabela 16. Placówki Wsparcia Dziennego funkcjonujące na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.	19
Tabela 17. Wykaz placówek wsparcia dziennego i instytucji działających na rzecz dzieci i rodzin z terenu Powiatu Wadowickiego wskazanych przez ośrodki pomocy społecznej.	20
Tabela 18. Liczba asystentów rodziny i rodzin objętych ich wsparciem na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.	23
Tabela 19. Poradnictwo specjalistyczne świadczone na rzecz dziecka i rodziny w gminach Powiatu Wadowickiego.....	26
Tabela 20. Realizacja usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych dla rodzin zamieszkujących Powiat Wadowicki:	28
Tabela 21. Grupy wsparcia i Grupy samopomocowe funkcjonujące na terenie gmin Powiatu Wadowickiego.	30
Tabela 22. Opinie wydane przez ORPZ w latach 2017-2022.....	34
Tabela 23. Poradnictwo specjalistyczne dla osób związanych z pieczą zastępczą na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.	35

Tabela 24. Rodziny zastępcze w poszczególnych gminach Powiatu Wadowickiego funkcjonujące w latach 2017-2022.....	40
Tabela 25. Liczba spraw w zakresie ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia władzy rodzicielskiej toczących się w Sądzie Rejonowym w Wadowicach w latach 2017-2022.....	40
Tabela 26. Liczba wydanych zarządzeń przez Sąd Rejonowy w Wadowicach w zakresie umieszczenia małoletnich dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2022.....	41
Tabela 27. Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2012-2022.....	41
Tabela 28. Wiek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022.....	42
Tabela 29. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022 według grup wiekowych* (stan na dzień 31.XII).....	43
Tabela 30. Limit zastępczych rodzin zawodowych.....	45
Tabela 31. Wykaz dzieci z podziałem na wiek (stan na dzień 31.12.2022 r.).....	46
Tabela 32. Przyczyny opuszczenia POW „Nowy Dom” i POW „Promyk” w 2022 roku.....	46
Tabela 34. Świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka udzielone w latach 2017-2022.....	47
Tabela 35. Porozumienia z innymi powiatami w zakresie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2022.....	48
Tabela 36. Opłata rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w latach 2017-2022.....	48
Tabela 37. Analiza SWOT.....	51
Tabela 38. Ad. 1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym nabór i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.....	54
Tabela 39. Ad. 2. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych.....	55
Tabela 40. Ad. 3. Podnoszenie standardów opiekuńczo-wychowawczych w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych z uwzględnieniem ograniczenia liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.....	56
Tabela 41. Ad. 4. Pomoc pełnoletnim wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia.....	57
Tabela 42. Ad. 5. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie wsparcia dziecka i rodziny.....	58

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności Powiatu Wadowickiego z podziałem na płeć w latach 2017-2022.	9
Wykres 2. Małżeństwa zawarte i rozwody wśród ludności Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022. ..	14
Wykres 3. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022 według typu.....	38
Wykres 4. Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wadowickiego w latach 2017-2022 w poszczególnych typach rodzin (liczba dzieci w ciągu roku).	38
Wykres 5. Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017-2022 na terenie Powiatu Wadowickiego.....	39

Spis rysunków

Rysunek 1. Umiejscowienie Powiatu Wadowickiego na tle województwa małopolskiego.	8
Rysunek 2. Gminy Powiatu Wadowickiego.	9
Rysunek 3. Piecza zastępcza – podział.....	32

PRZEWODNICZĄCY RADY

-2 Kaczyńska
mgr Zofia Kaczyńska

